Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 47 (8.476) ◆ 1994 йил 20 апрель, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ КЕНГАШИ РАҲБАРИ ЛИ ПЭН ЎЗБЕКИСТОНДА

18 апрель куни Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгаши раҳбари Ли Пэн расмий ташриф билан Тошкентга келди.

Аэропортда Ли Пэн жаноблари билан рафиқасига Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов рафиқаси билан пешвоз чиқди. Миллий либослардаги қизлар Хитой ҳукумати раҳбари ва унинг ҳамроҳларига баҳор чечакларини тақдим этдилар.

СУРАТДА: Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгаши раҳбари Ли Пэн билан учрашуви.

Юксак мартабали меҳмон қаршисида Ўзбекистон Республикаси миллий гвардияси вакиллари — фахрий қоровуллар саф тортди. Икки мамлакат Давлат мадҳиялари янгради.

Шундан сўнг Ислом Каримов ва Ли Пэн оммавий ахборот воситалари вакилларига қисқача баёнот бердилар.

— Мен қадимий ва жаҳонга машҳур Тошкент шаҳрига келганимдан хурсандман, — деди Хитой раҳбари. — Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг 1992 йилда юртимизга ташрифи дўстона алоқаларимиз тарихида янги саҳифа очган эди. Бизнинг ташрифимиз давомида имзоланадиган ҳужжатлар бу алоқаларни янада мустаҳкамлайди, иқтисодий ҳамкорлигимизни янги босқичга кўтаради, деб умид қиламан.

Мамлакатимиз Президенти Хитой Давлат Кенгаши раҳбарини ташрифи билан самимий қутлар экан:

— Ли Пэн жанобларининг сиёсий, иқтисодий, савдо ва маданий алоқаларимиз тобора ривожланаётган бир даврда юртимизга ташрифи Ўзбекистон — Хитой муносабатларида янги қадам бўлади, — деди. Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларнинг илдизи «Буюк ипак йўли» даврига бориб тақалади.

Олий мартабали меҳмонни Тошкент кўчаларида минглаб шаҳарликлар ва пойтахтимиз меҳмонлари олқишлар билан кутиб олдилар.

(ЎзА).

ТАШРИФ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ТОШКЕНТ. 19 апрель, соат 10.00. Ўзбекистон миллий боғи. Сафарнинг иккинчи куни жаҳон мумтоз адабиёти намоёндаси, буюк ўзбек шоири Мир Алишер Навоий хотирасини ёд этиш билан бошланди. ХХР Давлат Кенгаши раҳбари Ли Пэн республикамиз Президенти Ислом Каримов ҳамроҳлигида буюк бобокалонимиз пойига гулчамбар қўйди.

Шу ерда юксак мартабали меҳмонни қутлаш учун чиққан шаҳар жамоатчилиги вакиллари билан учрашув бўлиб ўтди. Ли Пэн жаноблари Ўзбекистон билан Хитой ўртасидаги дўстона муносабатлар равнақи хусусида сўзлаб, Ўзбекистон келажакда шу юртнинг баҳорий чечакларидек гуллаб-яшнашига ишонч билдирди.

10. 30. Халқлар Дўстлиги саройи. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов билан ХХР Давлат Кенгаши раҳбари Ли Пэн ўртасида яккама-якка суҳбат бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон билан Хитой ўртасидаги сиёсий, иқтисодий, илмий-техникавий ҳамкорлик истиқболи муҳокама қилинди.

Сўнгра музокаралар делегация аъзолари иштирокида давом эттирилди.

Ислом Каримов кўпгина масалаларда Ўзбекистон ва Хитой раҳбариятининг фикри бир хил эканини мамнуният билан қайд этди. Хусусан, Ўзбекистон ҳам, Хитой ҳам ўзаро тенгликка асосланган ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш, қўшни давлатлар билан дўстона муносабатларни равнақ топтиришни истайди. Мустақилликка эришган собиқ Совет Республикалари ичида Ўзбекистоннинг биринчи бўлиб Хитой давлати билан бордикелдини йўлга қўйгани, албатта, икки ўртадаги азалий ва улуғвор дўстликнинг натижасидир. 1992 йилнинг март ойида Ўзбекистон раҳбариятининг Пекинга ташрифи чоғида йигирмага яқин ҳужжат имзоланган эди. Бугунги кунда улар ҳаётга татбиқ этилиб, ўз самарасини бера бошлади. Жумладан, ҳозир республикамизда 78 та Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонаси фаолият кўрсатмоқда. Ўзаро савдо-иқтисодий алоқалар жадал ривожланмоқда. Аммо Хитой сингари буюк давлатнинг катта имкониятларидан ҳали тўлиқ фойдаланилаётгани йўқ. Икки давлат ўртасида маҳсулот айирбошлаш, Хитойда ишлаб чиқарилаётган товарларни мамлакатимизда, Ўзбекистон маҳсулотини Хитойда намойиш этиш учун келгусида ташқи савдо кўргазмаларини ташкил этиш ҳар икки томоннинг манфаатига хизмат қилади. Қолаверса, икки мамлакат тадбиркорларининг ҳамкорликдаги фаолиятини янада яхшилашга аҳамият бериш лозим. Маданий алоқалар янада ривожланиши керак.

— Хитойда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар бизни анчадан буён қизиқтиради, — деди Ислом Каримов. — Ўз вақтида бундай қизиқишимиз туфайли танқидга ҳам учраганмиз. Бугунги кунда бошқа мамлакатлар ҳам Хитойдаги ҳаётий ўзгаришларни ўрганишга киришди. Бу ҳол Ўзбекистоннинг Хитой билан ҳамкорлик муносабатлари аниқ ва узоқни кўзловчи сиёсатга асосланганини яна бир карра исботлайди.

ХХР Давлат Кенгаши раҳбари Ли Пэн ўзи бошчилигидаги делегациянинг Ўзбекистон заминида самимий кутиб олингани учун Президентимизга миннатдорлик изҳор этди. Қадимда юртларимизни Буюк ипак йўли боғлаб турган бўлса, Ислом Каримовнинг 1992 йил мартидаги ташрифи ҳудудий қамровлардаги фарққа қарамасдан дўст ва қалин қўшни ҳисобланган Ўзбекистон ва Хитой муносабатларига янги саҳифалар ёзди, деди меҳмон. Ўзбекистон билан халқаро йўналишдаги муносабатларимиз мос келади. Дарҳақиқат, Хитой жаҳонда тинчлик тарафдори ва ўз навбатида, Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг тинчликпарвар сиёсатини қадрлайди ҳамда қўллаб-қувватлайди. Ҳозирги кунда Хитойда теран иқтисодий янгиланишлар жараёни бормоқда. Шундай экан, ҳукуматнинг тинчликпарвар ташқи сиёсати мамлакат ичкарисидаги ўзгаришларга ижобий таъсир кўрсатиши шубҳасиз. Узоқ йиллар мавжуд бўлган собиқ Иттифоқ даврида унинг таркибидаги республикалар орасида яқин муносабатлар юзага келди. Хитой Ўзбекистоннинг ушбу республикалар, жумладан Россия билан йўлга қўяётган ҳамкорлик алоқаларини табиий ҳол, дея ҳисоблайди. Ўзбекистон билан Хитой ўртасида иқтисодий алоқалар кўнгилдагидек ривожланмоқда. Хитой Оролни қутқариш учун инсонпарварлик ёрдами сифатида маблағ ажратиш ниятида. Келгусида ҳам Ўзбекистон билан барча соҳаларда ҳамкорликни давом эттиравераmiz.

— Ўзбекистон — ёш ва қадимий давлат ўз мустақиллигининг дастлабки йилларида вақтинчалик қийинчиликларни бошидан кечирмоқда, — деди Ли Пэн. — Аммо унинг келажаги порлоқ, бойлиги кўп, замини серҳосил, саноати бақувват. Яқин орада республикангизни илғор ва гуллаб-яшнаган давлатлар сафида кўришимга ишончим комил.

Музокаралар сўнгида ҳужжатларни имзолаш маросими бўлиб ўтди.

Ўзбекистон билан Хитой давлатлари ўртасида кредит, халқаро иқтисодий ҳамкорлик ҳамда икки мамлакат ўртасида ҳаво транспорти алоқаларини йўлга қўйиш бўйича ҳукуматлараро битимлар имзоланди.

Музокаралар ҳамда ҳужжатларни имзолаш маросимида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Республика Бош вазири А. Муталов, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев, Бош вазир ўринбосарлари Ў. Султонов, К. Тўлаганов, М. Усмонов, Ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов, Тошкент шаҳри Ҳокими А. Фозилбеков ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

Шунингдек, тадбирларда Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Гуань Хэньгуан ҳозир бўлди.

Ҳужжатларни имзолаш маросимидан сўнг Ислом Каримов ва Ли Пэн журналистлар билан суҳбатлашди.

— Хитойда ҳам, Ўзбекистонда ҳам иқтисодий ислоҳотлар ўтказиляпти, — деди Ли Пэн. — Шу нуқтаи назардан қараганда, бизда умумий жиҳатлар кўп. Аммо бу ҳол иккала мамлакат ҳам тараққиётнинг бир хил йўлидан боради, деган маънони билдирмайди. Чунки Ўзбекистоннинг ўзига хос хусусияти бор, Хитойда ҳам худди шундай. Лекин биз бирбиримиздан ўрганишимиз керак. Ўтмишда «Буюк ипак йўли» мамлакатларимиз халқларини бир-бирига боғлаб турган. Эндиликда биз янги Буюк ипак йўлини барпо этишимиз лозим. Бизнинг дўстлик алоқаларимиз аждодларимизникидан ҳам мустаҳкамроқ бўлади, деб умид қиламан. Фурсатдан фойдаланиб, Ўзбекистон халқига, Тошкент шаҳри аҳолисига самимий дўстлик ва эҳтиром туйғуларини изҳор этаман.

— Хитой — буюк мамлакат, — деди Ўзбекистон Президенти. — Биз бу мамлакатдаги катта ижобий ўзгаришларни диққат билан кузатиб турибмиз. Хитойда амалга оширилаётган ислоҳотлар фақат бизнинггина эмас, балки бутун дунёнинг диққат-эътиборини жалб этмоқда. Чунки ер юзи аҳолисининг тўртдан бир қисмини озиқ-овқат билан таъминлаган, уларнинг фаровонлиги учун курашаётган, юксак иқтисодий ўсиш суръатларига эришаётган давлат юксак эҳтиромга сазовор. Айни пайтда Хитой ўзининг улкан имкониятлари билан Осиёда, жумладан Марказий Осиёда барқарорликни таъминлашга катта ҳисса қўшиши мумкин. Ли Пэн жанобларининг мамлакатимизга ташрифини қизғин муборакбод этамиз. Икки мамлакат ўртасида бугун имзоланган ҳужжатлар ўзаро муносабатларимизда янги саҳифа очади, деб умид қиламан.

• • •

16.00. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг мажлислар зали. Бу ерга халқ ноиблари, республика вазирликлари, идоралари раҳбарлари, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти жамоатчилиги вакиллари, хорижий мамлакатларнинг Тошкентдаги дипломатик ваколатхонаси ходимлари Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгаши раҳбари Ли Пэн билан учрашувга тўпландилар.

Учрашувни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов очди. У Хитойлик мўътабар меҳмон ва унинг рафиқасини йиғилганлар номидан муборакбод этди. Сўнгра сўз Ли Пэнга берилди.

— Кейинги икки йилдан ортиқроқ вақт мобайнида Президент Ислом Каримов ва Марказий Осиёдаги бошқа давлатларнинг раҳбарлари мамлакатимизда бўлишди, — деди Хитой ҳукумати раҳбари.— Энди эса мен жавоб ташрифи билан келдим. Ўз сафаримни гўзал Ўзбекистондан бошлаганимдан мамнунман. Бундан кейин Туркманистон, Қозоғистон ва Қирғизистонга бормоқчиман. Яқин тарихда Хитой ва Марказий Осиё давлатлари раҳбарлари ўртасида бундай мунтазам мулоқотлар бўлмаган. Бу ҳол ана шу давлатлар тарихида янги давр бошланганидан далолат беради. Ўзбекистон Республикаси Марказий Осиёдаги нуфузли давлатлардан биридир. Мамлакатингиз қадимий маданиятга ва катта иқтисодий имкониятларга эга. Кейинги йилларда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов раҳбарлигида ўз мустақиллигини мустаҳкамляш ва қўшни давлатлар билан дўстона алоқалар, ўзаро манфаатли ҳамкорлик ўрнатиш йўлидан дадил бормоқда. Сизга бу йўлда катта муваффақиятлар тилаймиз.

Нотиқ Хитойда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар, мамлакатдаги ҳозирги ижтимоий-сиёсий вазият, мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик истиқболи ҳақида сўзлади.

Учрашув сўнгида Ислом Каримов самимий тилаклар учун Хитой ҳукумати раҳбарига миннатдорлик изҳор этди. Хитой ва Ўзбекистон ўртасидаги дўстона алоқалар икки халқ манфаати йўлида бундан кейин ҳам мустаҳкамланаверади, деб ишонч билдирди.

Ли Пэннинг Ўзбекистонга расмий ташрифи давом этмоқда.

Носир МУҲАММАД,
Ғулом МИРЗО,
Дилшод ҚАЮМ,
ЎзА мухбирлари.

СУРАТДА: музокаралар пайти.

Ф. Қурбонбоев, А. Илёсов олган суратлар. (ЎзА).

* *Ўзбекистон—Хитой: ҳамкорлик қирралари*

КЎЛАМИ КЕНГ АЛОҚАЛАР

⊙ Ўзбекистон ва Хитой ўртасидаги дўстлик ришталари, ҳамкорлик алоқаларининг тарихи жуда қадим даврларга бориб тақалади. Айниқса, «Буюк ипак йўли»нинг икки давлат ҳудудидан ўтганлиги савдо-сотиқ, маданий-маърифий алоқаларнинг ривожланишига мустаҳкам замин яратганди. Юртимиз мустақиллиги билан икки қўшни давлат ўртасидаги муносабатлар янада юқори поғонага кўтарилди. Ўзбекистон Республикаси халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциацияси Осиё—Тинч океани минтақаси бўлимининг бош мутахассиси Мурод Умурзоқов билан суҳбатимиз ҳам Ўзбекистон ва Хитой давлатлари ўртасидаги маданий, маърифий соҳадаги алоқалар, «Ўзбекистон—Хитой» жамиятининг фаолияти хусусида бўлди.

— Мурод Маҳмудович, «Ўзбекистон—Хитой» жамиятининг ташкил этилиши, ушбу жамият орқали амалга оширилаётган алоқалар тўғрисида гапириб берсангиз.

— Ўзбекистон жамоатчилигининг ташаббуси, хоҳиш-истаклари билан 1958 йилнинг 30 октябрида дўстлик жамиятининг Ўзбекистон бўлими ташкил этилганди. 1989 йилдан бошлаб эса у «Ўзбекистон —Хитой» жамияти сифатида мустақил равишда фаолият кўрсатмоқда.

Шуни мамнуният билан қайд этиб ўтиш ўринлики, «Ўзбекистон—Хитой» жамияти ташкил этилган пайтдан бошлаб республика аҳлини Хитой халқи ҳаёти ва маданияти билан муттасил таништириб бормоқда.

1992 йил 15 сентябрда Тошкент шаҳрида Хитой Халқ Республикаси элчихонасининг очилиш маросими бўлиб ўтди ва Гуань Хэнгуан, ХХРнинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси сифатида ўз фаолиятини бошлади. Фақатгина ўша, 1992 йилнинг ўзида Ўзбекистон миллий ассоциацияси ва «Ўзбекистон—Хитой» жамиятининг таклифи билан ўнга яқин Хитой делегациялари ташриф буюрганлиги алоқалар кўламининг кенглигига яққол мисолдир. Шуни айтиш кераки Ўзбекистон ва Хитойда ўзаро халқ амалий санъати кўргазмаларини ташкил қилиш ҳақида келишиб олинди. Шу мақсадда Сиань шаҳрига Ўзбекистон ҳақида турли ахборотлар ва видеоролик юборилди. Режамизга кўра, жорий йилда «Ўзбекистон—Хитой» жамияти «Мусаввир» фирмаси билан биргаликда Сиань шаҳрида Ўзбекистон халқ усталари ишларининг кўргазмасини очади. 1993 йил январь ойида халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциациясининг 6 кишидан иборат делегацияси Шинжон Уйғур мухторияти Урумчи шаҳрига бориб қоғоз ишлаб чиқарадиган қўшма корхона тузиш бўйича шартномани имзолаб қайтди.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциациясининг ассоциация раиси Н. Ғойибов раҳбарлигидаги делегацияси бир ҳафта давомида Хитой Халқ Республикасида бўлиб қайтди.

Бундан ташқари халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциацияси ҳамда Хитой Халқ Республикасининг хорижий мамлакатлар билан дўстлик жамияти ўртасида 1994—1998 йилларга мўлжалланган шартнома имзоланди. Унга кўра иккала жамият ўзининг бутун саъй-ҳаракатларини Ўзбекистон ва Хитой давлатлари ўртасида савдо-иқтисодий, маданий-маърифий алоқаларни ривожлантиришга йўналтиради. Томонлар маданият, санъат, фан, маориф, тиббиёт, кино, ҳуқуқшунослик, журналистика, спорт ва бошқа соҳаларда алоқаларнинг ўрнатилиши ва ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшишади. Юқоридаги соҳалар арбобларининг турли хил халқаро учрашувлар, семинарлар, симпозиум ва конференцияларда қатнашувини ташкил этади.

Кўриб турганингиздек алоқалар кўлами жуда кенг. Ўйлаймизки, ХХР Давлат Кенгашининг раҳбари Ли Пэннинг Ўзбекистонга ташрифи Ўзбекистон ва Хитой ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик ришталарининг янада мустаҳкам боғланишига, ўзаро фойдали иқтисодий алоқаларнинг бундан ҳам мустаҳкам илдиз отишига замин яратади.

Дилмурод ИСМОИЛОВ
ёзиб олди.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Тошкентда «Пул қадрсизланиши ва солиқ солиш» мавзусида семинар иш бошлади. Уни Республика давлат солиқ қўмитаси Германиянинг техникавий ҳамкорлик бўйича жамияти билан биргаликда ўтказяпти.

● Франция инсонпарварлик ёрдами сифатида Нукусдаги I-республика болалар касалхонасига сувни чучуклаштирувчи кучли қурилма совға қилди.

● Амударё қуйи қисми қирғоқларини мустаҳкамлаш мақсадида муҳофаза тўғонларига 550 минг куб метр тупроқ ва 50 минг куб метр шағал ётқизилди. Бу иш давом эттирилмоқда.

● Ишбилармонлар ва фермер хўжаликларининг икки босқичда ўтказилган республика танловига якун ясалди. 300 га яқин ишбилармон ва фермер хўжалиги раҳбарлари иштирок этган бу танловда Тошкент вилояти Зангиота туманидаги «Мурод-2» фермер хўжалигининг раҳбари Фурқат Мелиқуловнинг атиргули мойи ишлаб чиқариш лойиҳаси ғолиб деб топилди. Фермерга мукофот тариқасида 50 миллион сўм-купон қарз ҳасана берилди.

● Япония телекомпанияси шу йил 2—16 октябрда Хиросимада бўлиб ўтадиган Осиё ўйинларида намойиш этиш учун Ўзбекистон ва унинг спорти ҳақида фильм яратишга киришди. Ана шунга бағишланган таништириш маросимида Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков иштирок этди.

● Адлия вазирлигининг «Ҳаёт ва қонун» журнали биринчи сони босмадан чиқди. У 10 минг нусхада нашр этилди.

● Тошкент Давлат санъат музейида Хитойнинг XVII—XX асрлардаги санъатига бағишланган «Қушлар ва гуллар» кўргазмаси очилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Москвага расмий ташриф билан келган Фаластин озодлик ташкилоти ижроия қўмитасининг раиси Ёсир Арофат Россия Президенти Борис Ельцин билан музокаралар ўтказди.

● Алматида шу йил 7 мартда янги сайланган Қозоғистон парламентининг биринчи сессияси очилди.

● Молдова Румыния расмий доираларининг Молдованинг Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо бўлганлигига салбий фикрлар билдирганидан норозилиги тўғрисида баёнот берди. Кишинёв Молдова мустақил давлат эканлиги ва ўзига иттифоқчилар танлашда четдан маслаҳатга муҳтож эмаслигини маълум қилди.

● Мурманск яқинидаги Баренц денгизида улкан табиий газ конлари топилди.

ХОРИЖДА

● Босния ва Герцеговинадаги аҳвол ғоят кескинлашмоқда. Босния серблари мусулмонлар бўлган Горажди шаҳрини ўққа тутишни давом эттирмоқдалар. Шу муносабат билан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котиби Бутрос Ғолий НАТОга Босниядаги барча хавфсизлик зоналарини ҳимоя қилиш учун ҳаводан кенг кўламли зарба бериш режасини маъқуллаш таклифи билан мурожаат этди.

● Кеча Германия канцлери Гельмут Коль Россия Президенти Борис Ельцин билан телефон орқали мулоқотда Босниядаги тангликни муҳокама этди.

● Кеча 153 нафар Россия ҳарбий хизматчиси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тинчликни сақлаш кучлари таркибида Югославияга келди.

● Америка Қўшма Штатларининг давлат котиби Уоррен Кристофер АҚШ шошилинч тартибда Боснияда қандай ҳаракат қилиш йўлларини кўриб чиқаётганлиги тўғрисида баёнот берди.

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котибининг расмий вакили Жо Стиллис Босния серблари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тинчликни сақлаш кучлари сафида бўлган, ҳибсга олинган канадалик 16 ҳарбий хизматчи ва 3 нафар ҳарбий кузатувчини озод қилганликларини билдирди.

● Япония Бош вазири Морихиро Хосокава бундан 12 йил аввал сайловолди кампанияси учун ноқонуний маблағ сарфлашда мухолифатчилар томонидан қўйилган айбларга жавобан истеъфога чиқди. Япониядаги ҳукмрон коалиция ҳозир мамлакат Бош вазирлигига ташқи ишлар вазири Сутому Хата номзодини кўрсатишни мўлжалламоқда.

● Мўғулистонда сиёсий вазият мушкуллашмоқда. Мамлакат пойтахтида бир қисм намойишчилар ҳукумат истеъфога чиқишини талаб қилаётган бўлсалар, бошқалар бу ҳукуматни қўллаб-қувватлашларини билдираётирлар.

* *Футбол*

Халқаро «Тошкент турнири» якунланди

ЎТГАН куни Халқаро «Тошкент турнири» қатнашчилари шарафига қабул маросими ўтказилди. Унда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири, Ўзбекистон Республикаси футбол федерацияси президенти Абдулҳошим Муталов шаҳримизга ташриф буюрган меҳмонларни қизғин муборакбод этиб, уларга қимматбаҳо эсдалик совғалари топширди. Ўзбек санъаткорлари ўзларининг дилрабо қўшиқлари ва шўх рақслари билан бу ерга тўпланганлар қалбига бир олам қувонч бағишлашди.

Қабул маросимида Тошкент шаҳар Ҳокими Атҳамбек Фозилбеков қатнашди.

* * *

Кеча Халқаро «Тошкент турнири» мусобақаларининг тантанали ёпилиш маросими ўтказилди. Аввалига «Пахтакор» Марказий ўйингоҳида Ўзбекистон ва Қирғизистон терма жамоалари иштирокида энг сўнгги учрашув бўлиб ўтди. Унда футболчиларимиз 3:0 ҳисобида ғалаба қозондилар. Тўпларни Шуҳрат Мақсудов, Рустам Дўрмонов ва Абдуқаҳҳор Маъруфалиевлар киритишди. Шундан сўнг турнир ҳомийлари, ташкилотлар, футбол клублари томонидан таъсис этилган совринларни топшириш маросими бўлди. Улар қуйидаги ўйинчиларга тақдим этилди: «Энг яхши дарвозабон» — Дмитрий Сулаймонов (Тожикистон), «Энг яхши ҳимоячи» — Андрей Фёдоров (Ўзбекистон), «Энг яхши ярим ҳимоячи» — Комил Мингазов (Туркманистон), «Энг яхши ҳужумчи» — Шуҳрат Мақсудов. Турнирнинг тўпурарини аниқлаш анча қийин кечди. Чунки бир йўла тўрт футболчи иккитадан тўп киритган эди. Шунинг учун соврин таъсисчилари уни турнирдаги биринчи тўп муаллифи Равшан Муҳадовга топширдилар. Энг интизомли жамоа деб эса Туркманистон терма жамоаси тан олинди.

Халқаро «Тошкент турнири»нинг ёпилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири, Ўзбекистон Республикаси футбол федерацияси президенти Абдулҳошим Муталов, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Муҳаммаджон Қорабоев, Тошкент шаҳар Ҳокими Атҳамбек Фозилбеков қатнашдилар.

Шуҳрат ЗОКИРОВ.

⊙ Халқаро «Тошкент турнири» якунларига бағишланган батафсил материаллар билан газетамизнинг навбатдаги сонида танишасиз.

Самимий учрашувлар

19 апрель куни Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг раҳбари Ли Пэн жанобларининг рафиқаси Чжу Линь хоним Ўзбекистон Республикаси Президентининг рафиқаси Татьяна Каримова ҳамроҳлигида Тошкент шаҳридаги «Шарқ гули» бадиий буюмлар фабрикасига ташриф буюрди. Корхонада ишлаб чиқиладиган маҳсулотлар кўргазмасини томоша қилди. Дўппи, сўзана, зардўзлик буюмлари, миллий либос намуналари Чжу Линь хонимда катта таассурот қолдирди. Меҳмонлар «Шарқ гули» фабрикасининг музейини кўришди, корхона ишчилари билан суҳбатлашиб, уларнинг иш шароитлари билан танишди.

Чжу Линь хоним шу куни Тошкент шаҳридаги хитой тилини ўргатишга ихтисослашган 59-ўрта мактабда ҳам бўлди ва дарс жараёни билан танишди. Хитойлик меҳмон ўқувчилар билан хитой тилида суҳбатлашди ва уларнинг билим даражасига юқори баҳо берди. Мактаб ўқувчилари меҳмонларни хитойча куй-қўшиқ ва рақслар билан хушнуд этдилар.

Д. ҲОЛИҚУЛОВА,
ЎзА мухбири.

** Мутасаддилар билан мулоқот*

КЕНГ ҚАМРОВЛИ ХИЗМАТ

...«ЯҚИНДА мева ва сабзавот харид қилиш мақсадида Қўйлиқ бозорига боргандим, — дея ёзади муштарий Ҳ. Каримов. — Лекин бозор-ўчар қилиб қайтаётганимда жуда қийналдим. Сабаби бекатда одамлар гавжум эди. Автобусдан эса дарак йўқ. Бир амаллаб махсус йўналиш бўйича юрадиган таксида манзилга етиб олдим. Бу биринчи марта эмас. Транспорт воситаларини кўпайтириб қўйишнинг иложи йўқми?»

Бу таҳририятимизга келаётган хатлардан бири, холос. Бундай мактублар деярли ҳар куни келиб турибди. Биз юқоридаги ва бошқа хатларга жавоб беришни «Тошшаҳарйўловчитранс» Давлат уюшмаси бошқарувининг раиси, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати Равшан Файзуллаевдан илтимос қилдик.

— Равшан Фатхуллаевич, юқоридаги мактублардан маълум бўляптики, бугунги кунда шаҳар транспорти ҳамшаҳарларимиз ҳамда пойтахт меҳмонлари талабини тўла қондиролмаяпти. Бу уларнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда. Буни қандай изоҳлайсиз?

— Бунинг сабаблари кўп. Биринчидан, уюшма транспортларида ҳар куни 3,5 миллионга яқин йўловчи ташилади. Шунинг ўзи ҳар куни катта-катта муаммоларни вужудга келтиради. Йўловчиларни ташишни ташкил қилиш, транспортларни ёнилғи, электр қуввати билан таъминлаш ва бошқалар шулар жумласидандир. Иккинчидан, шаҳар аҳолиси йилдан-йилга ошиб бормоқда. Бу эса ўз навбатида қўшимча транспортларни ажратишни талаб этади. Бунинг устига биздаги транспорт воситаларининг бир қисми ўзининг ёшини яшаб бўлган. Айни пайтда уларни алмаштириш лозим. Учинчидан, шаҳар транспорти ҳозир қийин даврни бошидан кечирмоқда. Сабаби биз автобус ва эҳтиёт қисмларни собиқ Иттифоқ республикаларидан олардик.

— Ахир ўтган йили шаҳримизга бир нечта янги автобуслар келтирилдику?

— Тўғри, мустақилликка эришганимиздан кейин транспорт масаласига жуда катта эътибор берилмоқда. Масалан, пойтахтда автобус, трамвай, троллейбус ҳамда метрони бирлаштириш ҳақида бир неча йиллар мобайнида гап кетарди. Истиқлолга эришганимиздан кейингина бунга эришдик. Ҳозир юқоридаги транспорт корхоналарини бирлаштириб турувчи «Тошшаҳарйўловчитранс» Давлат уюшмаси ишлаб турибди.

Бундан ташқари Республика бюджетидан ўтган йили шаҳар транспортидан фойдаланиш ҳаржлари учун 18 миллиард, капитал қурилишга 9 миллиард сўм ажратилди. Ўтган йил мобайнида уюшма 429 та автобус, 44 та трамвай вагони, 38 та троллейбус, 17 та метрополитен вагони ҳамда 409 та енгил автомашинага эга бўлди.

Ҳукумат ҳамда шаҳар ҳокимлиги ёрдамига таяниб уюшма ўтган йили йўловчиларга намунали хизмат кўрсатиш борасида анча ишларни амалга оширди. Гапимиз қуруқ бўлмаслиги учун бунга бир неча мисоллар келтирсак. Ўтган йили янги 13 та автобус, 3 та троллейбус йўналишлари ишга тушди, 44 та автобус йўналишлари йўловчилар хоҳишига қараб ўзгартирилди. 100 та автобус ҳамда 18 та электр транспорти қўшимча равишда қўшиб берилди. Шаҳардаги баъзи йўлларда ер ости ишлари олиб борилаётганлиги сабабли 43 та йўналиш вақтинча ўзгартирилди.

— Бу йўловчиларга намунали хизмат кўрсатишга қандай ўз таъсирини ўтказди?

— Ўтган йили йўловчиларга хизмат кўрсатиш иши бирмунча яхшиланди. Жумладан, йўналиш мунтазамлиги автобусларда 89,1 фоиздан 91,6 фоизгача, трамвайларда 82,5 фоиздан 87,5 фоизгача ўсди. Метрода бу кўрсаткич 100 фоизни ташкил этди.

Йил мобайнида аҳолига 13,5 миллиард сўмлик хизмат кўрсатилди. Бу 1992 йилга нисбатан 9,2 баробар кўп демакдир.

— Транспорт воситаларида юриш нархларининг ошиб бораётганлигини нима билан изоҳлайсиз?

— Бу транспорт воситаларини сотиб олиш, уларни ёнилғи, эҳтиёт қисмлар билан таъминлашда нарх-навонинг ошиб бораётганлигидадир. Масалан, 1991 йилда битта автобус 25 минг сўм турарди. 1993 йилнинг охирига келиб бу рақам 30-40 миллион сўмни ташкил этди. Шу давр мобайнида трамвайнинг нархи 38 мингдан 66 миллион, метро вагони 700 мингдан 85 миллион сўмгача ошиб кетди.

Ёнилғи ва электр қуввати нархи ҳам тахминан шундай. Аниқроқ қилиб айтганда шу давр ичида бензин нархи тоннасига 200 минг сўмдан 361 минг сўмга, электр қуввати 1 киловатт-соатга 4 тийиндан 20 сўмгача кўтарилди.

Бир сўз билан айтганда ҳар бир йўловчини ташиш таннархи шу январь ойига келиб автобусларда 65, трамвай ва троллейбусда 81, метрода 109 сўмни ташкил этди.

— Муштарийлар ўз мактубларида кўп автобуслар ўз йўналишидан чиқиб кетиши ҳоллари юз бераётганини куйиниб ёзишади. Шунингдек, хатларда баъзи бир йўналишдаги ҳайдовчилар 50 сўм ўрнига 100, 200 ҳатто 300 сўм талаб қилаётгани баён этилади.

— Афсуски, бу гаплар ҳақ. Уюшмада ўн минглаб ҳайдовчилар ишлашади. Уларнинг кўпчилиги ўз ишига масъулият билан ёндашувчи, ҳалол меҳнат қилувчилардир. Лекин шуларнинг ичида гуруч курмаксиз бўлмаганидек юлғичлар, йўналиш ва молиявий интизомни бузувчилар ҳам топилади. Айни пайтда биз бу салбий ҳолатлар билан муросасиз кураш олиб бораяпмиз. Яъни, уларни ишдан бўшатишгача бўлган чоралар қўлланилаяпти. Мисол учун шу йил январь ойининг ўзида 442 жойларда текшириш ўтказилиб 294 та ҳужжат тузилди ва айбдорлар ўз қилмишларига яраша жазо олдилар.

Лекин масаланинг яна бошқа сабаблари ҳам бор. Масалан, биз шаҳар бўйича кунига йўловчилар хизматига 1200—1300 та автобус чиқарамиз. Пойтахтдаги корхона, ташкилот ва муассасалар ҳам тахминан шунча автобусга эга. Ана шу автобуслар ишчи ва хизматчиларни ишхонага олиб бориб қўяди-да бизнинг йўналишларда хоҳлаган нархини қўйиб пул ишлаб олишаверади. Йўловчилар эса ҳамма автобуслар «Тошшаҳарйўловчитранс»га қарашли, деб шикоят ёзишаверади. Шунинг учун уларга қарашли транспортларга ҳам назорат кучайтирилса мақсадга мувофиқ бўлур эди.

— Шаҳар транспортининг яхши ишлашига қалақит бераётган яна бошқа муаммолар борми?

— Энг долзарб муаммолардан бири пойтахтдаги кўплаб йўлларнинг носозлигидир. Ҳозир шаҳарнинг 50 та кўчаларида тез таъмирлашга муҳтож жойлар мавжуд. Ана шу ўнқир-чўнқир кўчаларнинг дастидан автобусларимизнинг кўписи синиб, муддатидан илгари яроқсиз ҳолга келмоқда.

Муаммолардан яна биттаси чиптасиз юрувчилардир. Ҳозир шаҳарда кўплаб йўловчилар шунга одатланган. Уларнинг кўплари сохта ҳужжат, муддати ўтиб кетган йўл ҳужжатларини кўрсатишади. Яқинда уюшма назоратчилари томонидан ўтказилган текширувда шу нарса аён бўлдики, йўл ҳақи тўлашдан қочиб юрувчиларнинг кўпчилиги обрўли лавозимларда ишлашаркан. Уларнинг исм ва фамилияларини келтиришни лозим топмадик. Лекин уларнинг бу қилмишлари транспорт корхоналарига ўз вақтида пул тушишини қийинлаштираётгани ва йўналишларга қўшимча транспорт ажратишга имкон бермаётганини айтиб ўтишни истардим. Шунинг учун ҳар бир йўловчи ўз вақтида чипта пулини тўласа йўналишларда транспортнинг кўпайиши ва бир маромда қатнашини таъминлаган бўлади.

Суҳбатдош Ғулом ЮСУПОВ.

«Учқун» ҳиссадорлик жамияти ишлаб чиқариш бирлашмасининг ҳар бир цехида бугунги кун талаби асосида меҳнат қилишмоқда. Ўрнатилаётган янги дастгоҳларда эса кўпроқ ёшларнинг ишлашларига имкон яратилмоқда.

СУРАТДА: бўйинбоғ тикув цехининг ёш ишчиси Дилором Жўраева.

Козим Ўлмасов олган сурат.

** Ватан мудофааси—муқаддас*

ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗҒИН

ЯҚИНДА Акмал Икромов туман ҳокимиятида ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашга бағишланган учрашув бўлиб ўтди. Унда туман ҳокими Осимхон Алихўжаев, Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг бўлим бошлиғи, полковник Анвар Мелибоев, зобитлар, маҳалла оқсоқоллари, ота-оналар ва жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Полковник Анвар Мелибоев республика Қуролли Кучлари сафида ёшлар қандай хизмат қилаётгани, уларни армия хизматига тайёрлаш борасида туман мудофаа ишлари бўйича бўлимлар, маҳаллалар фаолларининг олдида турган долзарб вазифаларга тўхталиб ўтди ва учрашув қатнашчиларининг саволларига жавоб берди. Учрашув иштирокчилари ҳам ўз навбатида ёшларни армия хизматига тайёрлаш, уларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашга оид ўз таклиф-мулоҳазаларини билдиришди.

Куни кеча мудофаа ишлари бўйича бўлим зобитлари, маҳалла оқсоқоллари, маданият бўлими қошидаги бадиий ҳаваскорлик жамоаларидан ташкил топган туман делегацияси ҳарбий қисмда бўлишиб, аскарларнинг яшаш шароити билан танишишди, уларга совға-салом топширишди.

Шу кунларда бўлимлар навбатдаги баҳорги чақириққа тайёргарлик ишлари қизғин давом этмоқда. Чақирилувчиларнинг шахсий варақалари текширилиб, уй-жой шароитлари ўрганиляпти. «Ватанпарвар» жамиятида ёшлардан 36 нафари турли касбларни эгалладилар. Улар орасида ҳайдовчи, электр механиклар, радиоалоқачилар, парашютчилар, алоқачилар бор.

Мавлуда МИРЗАЕВА.

** Келажагимиз—мактабда*

БИЛИМ ОЛИБ, ҲУНАР ЎРГАНИШМОҚДА

СОБИР Раҳимов туманидаги 261-мактабда таълим-тарбия ишлари намунали йўлга қўйилганлигидан ташқари болаларнинг ижодий имкониятларини очиш, илм-фанга бўлган қизиқишларини янада кучайтириш маысадида тез-тез турли хил кечалар, танловлар ўтказилиб турилади. Бундан ташқари илм масканида ҳар ойда маълум бир фанга бағишланган ҳафталиклар ўтказиш ҳам анъана тусини олган. Бу тадбир болаларни касбга йўналтиришда муҳим ўрин тутмоқда. Ушбу оида мактабда она тили ва адабиёт ҳафталиги қизғин тус олди. Дастлаб навоийхонлик кечаси бўлиб ўтди. Унда ўқувчилар шоир ғазал ва рубоийларини ёддан айтишди, унинг қаламига мансуб асарлардан саҳналар ижро этишди.

Қизлар ўртасида ўтказилган «Иқбол» беллашуви айниқса барча ўқувчиларда катта қизиқиш уйғотди. Бунда энг иқтидорли, зукко олти қиз танлов шартларига кўра табрик сўзи, сабзи тўғраш, салат тайёрлаш, дастурхон безатиш, ҳаётимиздаги мавжуд муаммолардан бирини саҳнага олиб чиқиш ва эркин мавзу бўйича ўз билим маҳоратларини намойиш қилишди. Беллашувда жуда яхши қатнашган 7-«в» синф ўқувчиси Моҳира Каримова (синф раҳбари Мавжуда Тошмуҳамедова) ғолиб чиқди. Танлов сўнггида барча иштирокчиларга эсдалик совғалари топширилди.

Қизлар беллашувидан сўнг ташкилий ишлар бўйича директор ўринбосари Маҳмуда Расуловани суҳбатга тортдик.

— Мактабимизда болалар билимларини мустаҳкамлаш, уларнинг келгусида ишчан, тадбиркор бўлишларига имкон яратиш мақсадида тикувчилик, тўқувчилик, бадиий ўқиш, ўлкашунослик, наққошлик, ҳисобчи, жажжи қўллар, ҳуқуқшунослик, ЭҲМ, қўйингчи ҳар бир фаннинг ўз тўгаракларини ташкил этганмиз. Уларнинг ҳаммаси ўттизтага яқинлашиб қолади. Масалан, ҳуқуқшунослик тўгарагида болалар Асосий Қонунимиз бўлмиш Конституция билан танишишади, ҳуқуқ борасидаги дастлабки тушунчаларни олишади. Бундан ташқари мактаб қошида очилган пойабзал ширкатида косибчилик тўгарагини очганмиз. Унга 12 та тарбияси оғир болалар қатнашиб касб-ҳунар ўрганишаяпти. Тўгаракларга четдан малакали мутахассисларнинг жалб этилганлиги айниқса яхши натижа бермоқда. Ҳозир дўппи, чопон тикиш бўйича тўгаракларни очиш ҳаракатидамиз.

«Иқбол» танловида қизларимизнинг қанчалик қизиқиш билан иштирок этганликлари, рўзғор юритиш бобида кўникмаларга эга эканликларини ўзингиз гувоҳи бўлдингиз. Энди эса касб танлашга бағишланган танлов ўтказишга тайёргарлик кўряпмиз.

Мактаб синф хоналарини айланганда ўқув даргоҳида ҳақиқатан ҳам ўз ишининг жонкуярлари меҳнат қилаётганига ишонч ҳосил қилдик. Барча синфларда дарслар турли хил кўргазмали қуроллардан фойдаланган ҳолда ўтилади, бунда замонавий техник воситаларга ҳам кенг ўрин ажратилган.

Албатта, мустақил Ўзбекистонимизнинг буюк келажагини бугунги ёшларимиз, чунончи ҳозир боғча ва мактабларда сабоқ олаётган ўғил-қизларимиз яратишади. Бундай масканларда таълим-тарбия ишлари юқоридаги каби намунали йўлга қўйилганда биз албатта кўзланган мақсадга эришамиз.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

** Ижтимоий ҳимоя—амалда*

ИШГА ТАКЛИФ

Аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш бозор иқтисодиётининг асосий тамойилларидан биридир. Шаҳримиздаги меҳнат биржаларининг серқирра фаолияти ҳам ана шу муаммоларни ҳал этишга қаратилган. Газетамиз мухбири шаҳар ҳокимлиги меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича бош бошқармаси бошлиғи Собир Саидкаримовга мурожаат қилиб, бошқарма фаолияти ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Иш билан бандлик тўғрисида Ўзбекистон Республикаси қонуни қабул қилингандан сўнг идорамиз ва унинг туман бўлимлари ташкил этилди, — деди бошқарма бошлиғи Собир Саидкаримов. — Ўтган йили ташкилотларимизга 16 минг киши мурожаат қилди. Улардан 9 минг нафари турли корхона ва муассасаларга ишга жойлаштирилди. 800 кишини ўқитиб, янги касбларга йўналтирдик. 1 минг 300 нафардан ортиқ киши эса муддатидан олдин нафақа олиш ҳуқуқига эга бўлди. 2 мингдан ортиқ киши 73 миллион сўм ишсизлик нафақасини олди. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, идораларимизга мурожаат қилганларнинг бирортаси эътиборсиз қолдирилмади. Уларга у ёки бошқа хил ёрдам кўрсатилди.

Албатта бизнинг фаолиятимиз мезонини рақамларгина белгиламайди. Фуқароларнинг барча қатламларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш келажаги буюк давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидандир. Бунга тегишли қонунларни аҳолига тушунтириш, тарғиб қилиш ходимларимиз зиммасидадир.

Бошқармамизнинг туман бўлимлари ходимлари ана шу соҳада ташкилий, амалий иш олиб бормоқдалар. Иш билан бандлик тўғрисидаги республика Қонунидан келиб чиққан ҳолда, у яратган имкониятлардан фуқаролар фойдаланишига кўмаклашиш фаолиятимиз асосини ташкил этади. Олиб бораётган ишларимиз ўз самарасини бера бошлаганлиги қувончлидир. Чунончи ўтган йилнинг январь ойида иш қидириб, рўйхатда турганлар сони 3 минг 900 нафар бўлган бўлса, бу йил январь ойида уларнинг сони 1 минг 900 нафарга тушди. Бўш иш жойлари ўтган йил январь ойида 8,5 мингта бўлган бўлса, бу йил бу рақам 15 мингтага етди.

— Ишсизларни қидириб топиш, уларни касбга йўналтириш борасидаги иш тажрибангиз ҳақида кенгроқ тушунча берсангиз.

— Ишсизларни аниқлашда меҳнат биржалари ўтказаётган ярмаркалар, айниқса, қўл келяпти. Бундай ярмаркалар шаҳар миқёсида ҳар ойда бир марта, туманларда эса икки марта ўтказиляпти. Шу йил февраль ойида Юнусобод туман меҳнат биржаси томонидан ўтказилган навбатдаги ярмарка яхши натижа берди. Унда тумандаги 35 корхона, 3 та ҳунар-техника билим юртлари директорлари, 13 та маҳалла комитетлари оқсоқоллари қатнашишди. Шунингдек, ҳуқуқшунослар, ижтимоий-таъминот бўлими вакиллари ҳам ярмарка иштирокчиларини қизиқтирган саволларга жавоб беришди. Бу ерга келганлар ишга жойлашиш бўйича 258 та тегишли маслаҳат олдилар. 65 нафар ишсиз ишга жойлашиш учун йўлланма олди.

Ишчи кадрларга бўлган талаблар баъзи кўргазмали қуролларда кўнгилдагидек ифодаланмаган бўлсада, барча корхоналарнинг кадрлар бўлими вакиллари ярмаркада фаол иштирок этдилар. Улар мурожаат этганларга малакали маслаҳатлар беришди. Хуллас, кимдир яхши маслаҳат олди, кимдир меҳнат биржасида рўйхатга ёзилди. Ярмаркадан сўнг меҳнат биржасига кўплаб одамлар келишди. Бу ҳам ярмарканинг ижобий натижаларидандир.

Меҳнат биржалари ишини тарғиб қилишда маҳалла комитетларининг ҳам аҳамияти катта. Чунки улар иш билан банд бўлмаган аҳоли орасида бизнинг ишимизни тарғиб қилишда кўмакдош бўлишяпти. Бу ишда Юнусобод туманидаги «Аҳил», «Тўрақўрғон», «Шодлик», «Наврўз» маҳаллалари жонбозлик кўрсатишяпти.

Ходимларимиз шаҳардаги барча маҳаллаларга бириктириб қўйилган. Улар маҳаллаларда тушунтириш ишлари олиб боришяпти. Натижада 45 минг иш билан банд бўлмаган кишилар аниқланди. Шулардан 9 минг 200 нафари 16 ёшдан 30 ёшгача бўлган фуқаролардир, 11 минг нафари эркаклар, 25 минг нафари эса уйда ўтирган аёллардан иборат. Бу муаммоларни ҳал этиш учун янги тажрибаларни ўрганиш, изланиш зарур. Янги режаларни тузиш ва амалга ошириш лозим.

Ўйлаймизки, ташкилотимиз ходимлари бундан буён ҳам аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш соҳасидаги республика Президенти ва ҳукумати сиёсатини рўёбга чиқариш борасидаги ўз фаолиятларини янада жонлантирадилар, ўз зиммаларидаги хайрли вазифани муваффақиятли адо этадилар.

Марҳабо МАВЛОНОВА.

** Ўзбекистон ва жаҳон*

Халқаро жамғармалар ҳомийлигида

КЕЙИНГИ пайтда Ўзбекистон Республикаси Қизил Ярим Ой жамияти ўзининг меҳр-саховат, хайрия фаолиятини кучайтирмоқда, халқаро алоқаларини кенгайтирмоқда, жамият ишини янада ривожлантириш мақсадида янги иш усулларини изламоқда. Бу ишда Қизил Ярим Ой жамиятини халқаро ташкилотлар, бошқа давлатлардаги ҳамкасабалари қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Жумладан, Тошкентда ўз ишини якунлаган халқаро семинар ҳам фикримизнинг яққол исботидир.

Қизил Хоч ва Қизил Ярим Ой жамиятлари халқаро федерациясининг Олмаота шаҳридаги минтақавий ваколатхонаси ва Ўзбекистон Республикаси Қизил Ярим Ой жамияти марказий , митети ўтказган ушбу семинарни ташкил қилишдан мақсад — хорижий давлатларнинг илғор иш тажрибасини ўрганиш, қилинган ишларни умумлаштириш, жамият ходимларининг малакаларини оширишдир. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки, семинарни ўтказишда АҚШдаги халқаро тараққиёт бўйича агентлик, Америка Қизил Хочи ҳамда Қизил Ярим Ой ва Қизил Хоч жамиятларининг халқаро жамғармалари ҳомийлик қилдилар.

Семинар давомида Марказий Осиё республикалари миллий Қизил Ярим Ой жамиятлари, Швеция ва бошқа давлатларнинг Қизил Хоч жамиятлари мисолида ихтиёрий аъзолар сафини кенгайтириш йўллари ва муаммолари, фаолиятнинг асосий йўналишларини белгилаб олиш, фаолиятни, бюджетни ва жамғармани ривожлантиришни режалаштириш масалалари ўрганилди. Америка Қизил Хоч жамияти вакили, Қизил Ярим Ой ва Қизил Хоч жамиятлари халқаро жамғармасини ривожлантириш бўйича мутахассис Кристофер Мейли, Швеция Қизил Хочи вакиллари — Солберг Карл Жоан, Хилтен Каваллиус Вибек ўз тажрибалари билан ўртоқлашдилар.

Семинар ишида Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Марказий Комитетининг раиси О. Воҳидова, Қизил Хоч ва Қизил Ярим Ой жамияти халқаро жамғармасининг Олмаота шаҳридаги минтақавий ваколатхонаси бошлиғи Тор Плантинг ва унинг муовини Шеймос Даннлар қатнашдилар.

Дамир ИСЛОМОВ.

ҚАРИЯЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

ҲОЗИРГИ кунда Бектемир туманида фуқароларга тўланадиган пенсия ва нафақаларнинг ойлик миқдори 145 миллион сўм-купонга етди.

Туманда ўзгалар ёрдамига муҳтож якка-ёлғиз кексалар ва ногиронларнинг турмуш даражасини яхшилаш, уларни белгиланган миқдордаги озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ва дори-дармонларга бўлган эҳтиёжини қондириш яхши йўлга қўйилган. Ижтимоий-таъминот бўлими қошида ижтимоий-таъминот бўлинмаси ташкил этилган. У ёлғиз қарияларга хизмат кўрсатяпти. Бўлинма ходимлари уларнинг уйларида бўлиб, оғирини енгил қилишяпти. Оталиққа олинган 30 нафар ёлғиз кекса республика Президентининг 1991 йил 27 майдаги Фармонига биноан бепул озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминланмоқда. Бундан ташқари улар квартира, коммунал хизматдан бепул фойдаланмоқдалар, бепул дори-дармон олиш билан бирга шаҳар транспортида текинга юриш имтиёзидан ҳам фойдаланишяпти.

Бундан ташқари ёлғиз қарияларни туман ҳудудидаги корхона ва ташкилотлар ҳам ўз оталиқларига олишган. Улар турли байрамларда кексалар ҳолидан хабар олишяпти, совға-саломлар улашиш билан бирга моддий ёрдам кўрсатишяпти.

Усмон УСМОНОВ.

Қаҳрамонлар билан учрашув

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси фахрийлар ташкилотлари уюшмаси кенгашида уруш қаҳрамонлари билан учрашув бўлиб ўтди. Уни кенгаш раиси Бектош Раҳимов очар экан, мазкур учрашув уруш қаҳрамони юксак унвони таъсис этилган куннинг 60 йиллиги ҳамда республика Олий Кенгашининг шу йил 5 майда бўладиган 15-сессиясида «Ўзбекистон Қаҳрамони» ва ўрнак кўрсатганликнинг олий нишони — «Олтин юлдуз», «Жасорат», «Шуҳрат» медаллари, «Дўстлик», «Мустақиллик» орденлари таъсис этилиши арафасида, Ватан урушида фашизм устидан Ғалабанинг 50 йиллигига тайёргарлик ишлари авж олаётган бир пайтда ўтаётганлигини таъкидлади.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг шахсий таркиб билан ишлаш бошқармаси бошлиғи, полковник Анвар Рашидов қатнашди ва қаҳрамонларга вазирликнинг Ёрлиқлари, эсдалик совғаларини топширди. Улар орасида тошкентлик қаҳрамонлардан Самиғ Абдуллаев, Александр Голубенко, Боис Эргашев, Абдусаттор Эшонқулов, Пётр Макаров, Николай Розов, Солиқ Умаров, Олим Ҳакимов, Павел Шевелев, учала даража Шуҳрат ордени нишондори Александр Величко ва бошқалар бор.

Уруш қаҳрамони, полковник Боис Эргашев учрашув қатнашчилари номидан республика ҳукумати, Президентимиз томонидан фахрийларга кўрсатаётган ғамхўрликлари учун миннатдорчилик билдирди.

— Тошкент ва Тошкент вилоятидан 117 нафар, республикамиз бўйича эса 283 нафар жангчи қаҳрамонлик унвонига сазовор бўлган бўлса, бугунги кунда улардан бор-йўғи 23 нафаригина ҳаёт, деди у. — Бу ерга бизни тўплаб, ушбу тадбирни ўтказганликлари учун уюшма фаолларига катта раҳмат.

Учрашув сўнггида қаҳрамонлар «Нуроний» чойхонасида бир пиёла чой устида қизғин суҳбат қуришди. Ўша сурони йилларни, жасоратга тўла босиб ўтилган жанговор йўлларини, фронтдан омон қайтган ва қайтмаган, елкама-елка жанг қилган, ўз азиз жонини халқ бахт-саодати йўлида қурбон қилган қуролдошларини ёдга олишди.

Машҳура МУҲАМЕДОВА.

** Соғлом авлод учун*

ЯНА БИР БОЛАЛАР ШИФОХОНАСИ

● Шаҳримиздаги болалар шифохонаси яна биттага кўпайди: Ҳамза туманидаги Шумилов шаҳарчаси мавзесида эски бино таъмирлангандан сўнг, 8-болалар шифохонаси хизмат кўрсатишга киришди.

— Бу шифохонанинг ўзига хос жиҳати шундаки, — дейди Ҳамза тумани соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири Ш. Р. Алиев, — бир вақтнинг ўзида бу ерда болалари билан бирга уларнинг оналари ҳам ўз саломатликларини яхшилашлари мумкин. Шифохона шаҳар маслаҳат-ташхис маркази, шунингдек Ҳамза ва Бектемир туманлари поликлиникалари билан мустаҳкам алоқа ўрнатган ҳолда фаолият кўрсатади. Унда нафаси сиқадиган болаларни [illegible] Даволашда лазер ва нина терапияси, физиотерапия усулларидан кенг фойдаланилади. Бу ерда оналарни [illegible] Бир сўз билан айтганда, юксак малакали тиббий ёрдам кўрсатиш учун барча шарт-шароитлар муҳайё этилган.

Янги болалар шифохонаси — Ҳамза туманидаги дастлабки шундай болалар шифохонасининг тантанали очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири Шавкат Каримов, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари, Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг бошлиғи Қулаҳмад Ризаев, Ҳамза тумани ҳокими Ботир Юсуповлар ҳозир бўлдилар. Улар шифохона очилиши маросимида сўзга чиқишиб, ушбу болалар касалхонасининг очилиши республикамиз ҳукуматининг соғлом авлодни тарбиялаш тўғрисида кўрсатаётган ғамхўрликнинг яна бир ёрқин далили эканини таъкидладилар.

Саид БОБОЕВ.

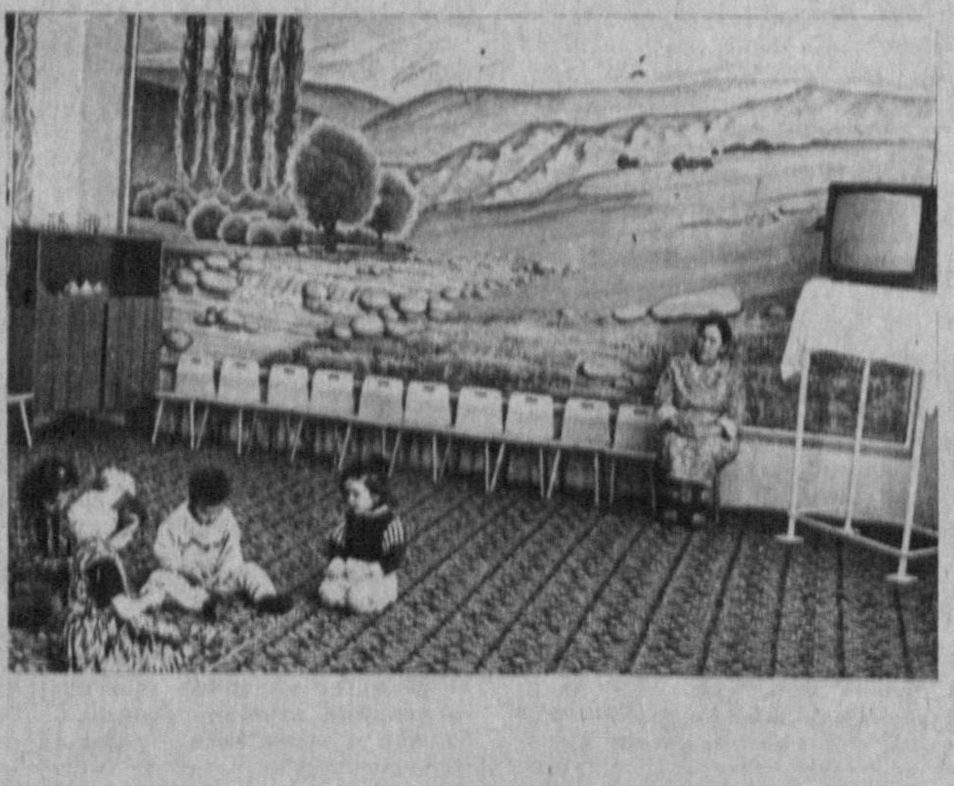

СУРАТЛАРДА: янги болалар шифохонасида болалар ва уларнинг оналари ҳар томонлама шифо топишлари учун барча шарт-шароитлар муҳайё этилган.

Виктор Багаев олган суратлар.

ЖАМИЯТДАГИ ҳеч бир ўзгариш аёл кишининг иштирокисиз, унинг манфаатларини ҳисобга олмаган ҳолда содир бўлмайди. Чунки аёл башарият давомийлигининг ягона таянчи, инсон мавжудлигининг асосий омилидир. Бугунги кунда халқимиз ҳаётида юз бераётган ўзгаришлар, бозор иқтисоди борасидаги силжишлар ҳам бундан мустасно эмас. Эндиликда ана шу ўзгаришлар йўлида аёлга ишчи кучи сифатида эмас, балки аввало она, уй бекаси, рафиқа сифатида қаралиб, унинг ўз бурчини бажариши ҳам жамият ривожига қўшган ҳиссаси эканлиги маълум бўлмоқда. Ана шундай ўзгаришлардан бири республикамиздаги «Маҳаллий саноат» корпорациясига қарашли «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасига акциядорлик жамияти мақоми берилгани бўлди. Хўш, бу янгиланиш унинг ишчиларига нима берди.

Кенгашлар фаолиятидан

АЁЛЛАР МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

— Корхонамиз ишчиларининг 95 фоизини хотин-қизлар ташкил этади, — дейди акциядорлик жамияти хотин-қизлар кенгаши раиси Мастура Зияева. — Шундай экан, биздаги ҳар бир ўзгариш энг аввало аёллар ҳаётида ўз ифодасини топади. Ишчиларимиз манфаатини кўзлаб қилинаётган ҳар бир ишда уларнинг биринчи навбатда она, яъни келажак авлод тарбиясига масъул эканлигини ҳисобга оламиз. Корхонамиз акциядорлик жамиятига айланишида амалга оширилган ўзгаришларнинг энг хайрлиси шу бўлдики, 15 йилдан ортиқ меҳнат фаолиятига эга бўлган аёлларга ҳар бири 10 минг сўмдан бўлган тўрт миллион сўмлик акция қоғозлари текинга берилди. Ўтган йилнинг иш якунлари бўйича уларнинг ҳар бири акциялардан юз фоиз даромад ҳам олишди.

Ҳақиқатан ҳам бу ердаги 2250 ишчининг 2108 нафари хотин-қизлар бўлиб, шулардан 700 дан ортиғи касаначилик — уй шароитида ишлаш билан шуғулланишади. Улар ёш болали, уйи ишхонадан узоқда жойлашган ёки саломатлиги фабрика иш шароитига тўғри келмайдиган аёллардир. Кўп ҳолларда уларга хом ашё корхона томонидан етказиб берилади.

Бугунги кунда ишлаб чиқариш соҳасидаги аёлларнинг асосий муаммоси уларнинг ўз оиласи даврасида кўпроқ бўлишга эришиш эканлиги барчага маълум. Шуни ҳисобга олган ҳолда корхонада иккинчи сменанинг тугатилиши бу борада асосий қилинган иш бўлди. Бундан ташқари бир ҳафтада беш кунлик иш вақтига ўтилиши, яъни хотин-қизларнинг шанба кунлари ҳам уйда бўлиши ҳам улар манфаатини кўзлаб қилинган. Қачонлардир фақат сўзда яшаб келган қисқартирилган иш соатлари бугунги кунда «Шарқ гули» акциядорлик жамиятида амалда фаолият кўрсатаётир.

Корхона хотин-қизлари бу ерда ҳордиқ чиқариш, спорт билан шуғулланиб, соғломлаштириш тадбирларини ўтказиш, корхона қошидаги тиббий-санитария қисмида ўз саломатликларини муҳофаза қилиш имкониятига эгадирлар. Бундан ташқари корхона клубида шифокорлар билан соғломлаштириш суҳбатлари ўтказиш, таниқли санъаткорлар билан учрашувлар анъанага айланиб бормоқда.

Айниқса шаҳар хотин-қизлар комитети вакилларининг бу ерга тез-тез келиб туриши корхона хотин-қизларининг мавжуд ижтимоий-иқтисодий шароит борасидаги дунёқарашларини кенгайтиришда асосий омил бўлаётир. Бу борада кенгаш раисига корхонанинг фаол хотин-қизларидан Ҳалима Шоакбарова, Рихси Нурмуҳамедова, Ноила Шомуҳамедова, Кимё Қаюмова ҳамда ёшлар иттифоқининг котиби Саида Умаржоновалар яқиндан кўмак беришмоқда. Хуллас, «Шарқ гули»нинг акциядорлик жамиятига ўтишида ишлаб чиқариш суръатини юксалтириш ишлари корхонанинг асосий кучи бўлган хотин-қизлар манфаатини ҳимоя қилиш билан бирга олиб борилди ва кўзланган натижаларга эришиляпти.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

«ҒУЛНОРА» НАВОЛАРИ

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ кўзи ожизлар маданият саройи қошида фаолият кўрсатаётган «Гулнора» фольклор-этнографик дастаси ижодий жамоаси шу кунларда янги тайёрланган «Момолар куйлаган қўшиқлар» деб номланган дастур билан Чилонзор тумани маҳаллаларида концерт намойиш эта бошладилар. Оналаримиз қалбидаги пок ниятлар, қизларимиз ўй-фикрлари, қадимий удумларимиз акс этган бу наволар катта қизиқиш билан кутиб олинмоқда.

«Чўпон ота» маҳалласидаги учрашув оқшоми ҳам мухлислар билан гавжум бўлди. Даста иштирокчиларидан Мунира Шерметова, Муҳаббатхон Ўрунова, Маҳбуба Раҳмонова, Дилдора Тоирова ва бошқалар талқинидаги мумтоз куй-қўшиқлар олқишлар билан кутиб олинди. Дастурнинг бадиий раҳбари Манзура Эргашева.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

«ҚИЗИМ, КЕКСАГА ЖОЙ БЕР!»

ЯҚИНДА 8-йўналишдаги трамвайда келаётган эдим. Вагондаги «Кексалар, ногиронлар ва ёш болаликлар учун» деб ёзиб қўйилган олди ўриндиқда кўринишидан ёши йигирмаларга бориб қолган бир қиз ўтирарди. Навбатдаги бекатда вагонга зўрға инқиллаб бир кекса аёл чиқиб, шундоққина қизнинг рўпарасида туриб қолди. Тиқилинчда келаётган йўловчилар орасида турган бир киши: «Қизим, кексага жой бер» деб илтимос қилган эди, унинг жаҳли чиқиб, титраб: «Нарироққа бориб турсин», деб жавоб қайтарди. Бундай муомаладан мен йўловчилар қаторида ҳам ранжидим.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида барча соҳалар каби транспорт қатновида ҳам ўзига хос қийинчиликлар юзага келди. Мен иш билан пойтахтимиз кўчаларида жуда кўп юраман. Одатда бекатлар доимо йўловчилар билан гавжум бўлади. Ачинарлиси шундаки, транспорт келиб тўхташи билан ёшлар кексаларга йўл бермай ўзлари чиқиб олишга ҳаракат қилишади. Ахир илгари бундай одат бизга ёт бўлган-ку. Шундай экан кексаларимиз ёшларга ўзаларини қандай тутишлари ва ахлоқ-одоб бўйича кўпроқ насиҳатлар қилишса айни муддао бўларди.

Николай ТЯТОВ, меҳнат кексаси.

Аёл киши учун энг яхши совға нима? Қимматбаҳо буюмми, нафис ва гўзал матоми ёки ҳазил билан айтганда рўзғорда асқотувчи жиҳозми? Бу хусусда ҳамшаҳарларимизнинг диди қандай?

● **Собира Авганова — Тошкент Давлат техника дорилфунуни катта ўқитувчиси:**

— Аёл киши учун энг яхши совға гул, айниқса қизил атиргулдир.

● **Азиз Мардонов — 2-автокорхона ҳайдовчиси.**

— Аёл учун энг яхши совға сифатида айнан бир нарсани айтиш қийин. Лекин у шундай бир совға бўлиши кераккки, ҳар сафар уни аёл қўлга олганида ёки уни эслаганида ўзини бахтли инсон эканига ишонсин.

● **Муҳаббат Абдиева, Дилором Ерматова, Назокат Абдувосиқова — тиббиёт билим юртининг талабалари:**

— Энг яхши совға — гул.

— Аёл киши, айниқса қиз бола учун энг яхши совға нафис бўй таратувчи пардоз буюми — атир бўлса керак. Чунки ҳар сафар ундан фойдаланилганда совға қилган инсон ёдга тушади.

— Энг яхши совға деганда бирор

Тонган гул...

ЭНГ МУҲИМИ — ЭЪТИБОР

қимматбаҳо ёки гўзал буюм назарда тутилмаслиги керак. Масалан, яхши тилак ҳам совға, айниқса у чин кўнгилдан билдирилса. Яхши ният ярим мол дейдиларку.

● **Шуҳрат Маҳаматов — милиция катта сержанти:**

— Чиройли кийим ёки қимматбаҳо соат. Чунки у узоқ вақт сақланади.

● **Фазилат Умурзоқова — Чилонзор даҳаси 18-мавзеда истиқомат қилувчи нафақадор:**

— Фарзандлар ва набираларни соғсаломат, тинч-хотиржам кўриш, яъни яхши дийдор она учун энг катта совғадир.

● **Нўъмонжон Мамадалиев — Тошкент Давлат университетининг механика-математика факультети ўқитувчиси:**

— Биласизми, эсдалик бўлиб қоладиган, узоқ вақтгача сақланадиган совғалар жуда кўп. Аммо аёл киши учун энг яхши совға барибир гул бўлса керак. Гарчи узоқ сақланмаса-да киши дилида гул уйғотган нафислик умрбод қолиши мумкин. Қолаверса гул — кайфиятни кўтариш, кўнгил сўраш, яхши тилак айтиш воситасидир.

Мажид РАИМОВ ёзиб олди.

Дилкаш суҳбатлар

ЗЕБОСИЗ, ДОНОСИЗ

Пойтахтимиздаги муассаса, ташкилот ва корхоналарда ўзларининг фидойи меҳнатлари билан кўпчилик эътиборини қозонаётган қизларимиз талайгина. Хўш, уларнинг ички гўзаллиги қандай, турмушимизда рўй бераётган ҳозирги ўзгаришлар, шунингдек маънавий қадриятларимиз ва урф-одатларимизга муносабатларичи? Биз шу каби саволларга жавоб топиш мақсадида қизларимиз ишлаётган жамоаларда бўлиб, уларнинг фикр-мулоҳазалари билан танишдик.

Меҳрибон ИСРОИЛОВА, пойтахтимиздаги «Шарқ» клубининг иш юритувчиси. Тошкент давлат маданият институти сиртқи бўлимининг 5-курс талабаси:

— Меҳрибон, айтингчи, Сиз ватан туйғуси деганда нимани тушунасиз?

— У туғилиб ўсган юртинга бўлган меҳр-муҳаббат ва унга садоқатдир.

— Бахт-чи?

— Машаққатли бўлсада, фойдали меҳнат самарасида, деб биламан.

— Ҳар бир қизнинг дўсти ва дугонаси бор. Сиз ушбу икки тушунчага қандай қарайсиз?

— Дугоналар кўп бўлиши мумкин. Асл дўст эса камдан кам учрайди. Мен учун дўст афзалроқ.

— Гўзаллик нимада?

— У одоб ва ахлоқда.

Феруза ХИДОЯТОВА, Ўзбекистон «Ойнаи-жаҳони»нинг муҳаррири:

— Сиз, қизлардаги қайси фазилатларни маъқул кўрасиз?

— Юксак дид, камтарлик, хушмуомалалик.

— Муҳаббат нима?

— Бу илоҳий туйғудир.

— Қиз бола ғурури нимада акс этади?

— Ҳаё ва ибода.

— Ёшларнинг ота-она ва жамият олдидаги бурчи нимада?

— Бу — мўътабар зотларга кўрсатилаётган меҳр-мурувват. Уларга нисбатан қабул қилинган кўнгил истакларининг бажарилиши, яхшигина меҳнат маҳсулига эга бўлишда. Шунингдек, уларни асраб-авайлашдадир.

— Кейинги икки, уч йил ичида қандай китоблар ўқидингиз?

— Муҳаммад Юсуфнинг «Эрка кийик» номли китоби ва бошқа хориж адибларининг асарлари билан танишдим.

Дилноза КОМИЛОВА, шаҳримиздаги Успенский номли мусиқа мактабининг ўқувчиси, бўлғуси пианиночи.

— Мусиқа келажакда сизга нима бериши мумкин?

— Мусиқа инсонларга ҳамиша қувончу шодлик бағишлаб, юксак орзулар сари етаклаган. Унинг бирор кишига нимадир бериши ёки бермаслиги, ана шу тингловчининг ёки ижрочининг ўзига боғлиқ. Мусиқа ҳозирда менга хуш кайфият бағишлаб, келажак сари етаклаётган бўлса, кейинчалик у касбим ва фахрим бўлиб қолади.

— Агар келажакда бирор мусиқа мактабига раҳбарлик қилиш имконияти берилса, нималарга кўпроқ эътибор берар эдингиз?

— Биринчи навбатда ўқувчилар ўртасида концертлар уюштирар эдим. Бу уларнинг маҳоратини оширади. Кейин ўқувчиларим таълим-тарбияси, бир-бирларига бўлган одоб-ахлоқи устидан назоратни кучайтирар эдим, токи улар ўзаро меҳр-оқибатли бўлсинлар. Шунингдек, қизлар ва йигитлар ўртасидаги муомала маданиятига алоҳида эътибор бериб, ўз навбатида ўқитувчи этикасига ҳам жиддий қарар эдим.

— Оилада уч фарзанд экансизлар. Синглингиз ва укангизга бурчингиз нимада?

— Кексаларнинг айтишича, катта арава қаёққа юрса кичиги ҳам шу томон йўрғалар экан. Шунинг учун ҳам мен уларга меҳрибон опа, ҳар ишда кўмакчи, доимий ғамхўр инсон бўлишим лозим.

— Қизларга хос қайси фазилатлар сизда кўпроқ бўлишини истар эдингиз?

— Аввало уларни ўзимда мужассам этиш фақатгина менга боғлиқ. Шундай бўлсада, кўпроқ мен онамдаги фазилатларни эгаллагим келади. Улар очиққўнгил меҳрибон мураббий, содда ва билимдон, покиза аёл.

— Қиз бола қандай бўлиши керак?

— Уятчан, одобли, сир сақлай оладиган, табиий гўзаллик сари интиладиган.

Гулбаҳор ЙЎЛДОШЕВА, Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчиси:

— Миллий маданият деганда нимани тушунасиз?

— Ўзбекона урф-одатларга асосланган турмушни.

— Маданиятли киши сизнинг тасаввурингизда...

— Ўз она тилини унутмаган ҳолда кўп тил билган киши маданиятлидир.

— Муҳаббат бор, дейишади. Унинг борлигига ишонасизми?

— Ҳа. У ўзаро муносабатларда акс этади ва кишига бахт-саодат бағишлайди.

— Севган машғулотингиз?

— Тикувчилик.

Фарида ЁҚУБОВА, Тошкент Давлат муаллимлар тайёрлаш институти тиббиёт-жўғрофия факультети зоология кафедрасининг ўқитувчиси:

— Айтингчи, ўқитувчиликнинг машаққатию масъулияти нимада?

— Менинг фикримча, буюк алломаларимиз каби чуқур билимга эга эмаслигимиз ўша машаққатда бўлса керак. Масъулиятга келсак, ҳар бир ёш авлодга ҳам шарқона тарбия, ҳам шарқона таълим бермоқлигимиздадир.

— Кўпчилик мутахассислар ўзбек миллий педагогикасини яратиш кераклиги тўғрисида гапиришяпти. Бу борада сизнинг фикрингиз?

— Бу замон талаби, ахир биз мустақил бўлдик. Демак, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида мустақил миллий ўқув назарияларига эга бўлишимиз лозим. Бу қанчалик тез амалга оширилса, шунча яхши.

— Кейинги 3—4 йил ичида китобхонлар меҳрига тушган қайси шоир ва ёзувчиларни биласиз?

— Ҳаёт мисли чархпалак. Унинг айланиши эса секин-аста давом этмоқда. Чархпалак сувидан она замин бағридаги майсалар, гулзору боғ-роғлар, баҳраманд бўлиб, яшнаб бораётгандек. Ҳаёт чархпалаги давомида бир қанча ижодкорлар етишмоқда. Шароф Бошбеков, Қўчқор Норқобил, Аббос Саидов, Абдурашид Нурмуродов, шоиралардан Гуландом Тоғаева, Ҳосият Рустамовалар шулар жумласидандир.

Дилором БЕКМЕТОВА, Яккасарой туманидаги «Хазина» жамоа тикувчилик ишлаб чиқариш корхонасининг тикувчиси:

— Кўпчилик, маълум касб ёки ҳунарни эгаллаш учун кишида шу соҳага болаликдан қизиқиш бўлиши керак, дейишади. Шу тўғрими?

— Дарҳақиқат, шундай. Мен ҳам касбимга ёшлигимдан меҳр қўйганман. Назарий ва амалий билимларни мактабимизда меҳнатдан дарс берган Марҳабо Шариповадан ўргандим.

— Айтинг-чи, яхши тикувчи бўлиш учун кўпроқ нималар талаб этилади?

— Аввало сабр-тоқат ва бардош. Сўнг эса юксак истеъдод.

— Сиз ўзбек йигит-қизлари қандай кийинишлари керак, деб ҳисоблайсиз?

— Замонамиз талаби билан кўп нарсалар ўзгармоқда. Бу ҳар бир соҳада турлича кечаяпти. Аммо миллий маданиятимиз ва урф-одатларимиз акс этадиган соҳаларда бу ўзгаришлар ўзлигимизга хос бўлишини истар эдим. Бунда бизнинг соҳа ходимлари хизмати алоҳида аҳамият касб этади. Шу боис ёшларимизга янги миллий руҳдаги замонавий кийим-кечаклар моделини яратиш устида бош қотиришимиз зарур.

— Сизни ёшлар ҳаётидаги қайси жиҳатлар кўпроқ ўйлантиради.

— Улар билан ёши улуғ кишилар ўртасидаги йўқолиб бораётган ҳурмат, бойлик кетидан қувиш, енгил-елпи ҳаёт сари интилиш мени ҳамиша ўйлантириб келади.

Холида НИЗОМОВА, пойтахтимиздаги болалар савдо маркази сотувчиси:

— Ҳозирги кундаги савдо-сотиқ борасидаги ўзгаришларга муносабатингиз.

— Савдо шохобчалари хусусийлаштириляпти. Бу яхши, албатта. Чунки бу билан халқимиз эҳтиёжи учун зарур бўлган маҳсулотларни сотиб олиш имкониятига эга бўляпти.

— Миллий урф-одатларимизга муносабатингиз?

— Бу миллий ғуруримиз ва ифтихоримиздир. Ўзбекнинг ўзбеклигини ҳам ана шу хусусият ва хислат ҳамда фазилатларидан биламиз. Шу боис бу қадриятларимизни ривожлантириб, гуллатиб-яшнатишимиз лозим.

— Қандай газета ва журналларни мутолаа қиласиз?

— «Оила ва жамият», «Тошкент оқшоми», «Қалб кўзи» каби газеталарни, журналлардан «Ёш куч», «Ёшлик»ни ўқиб бораман.

— Маънавий гўзаллик деганда нимани тушунасиз?

— Одоб ва ахлоқ, ўқиб-ўрганиб билим олмоқ ва ватанни севмоқни англайман.

Суҳбатни Ҳасанбой САТТОРОВ ёзиб олди.
Козим Ўлмасов олган суратлар.

ШИФОКОРЛАР малакасини ошириш институтининг мажлислар зали одамлар билан лиқ тўла. Профессорлар, тингловчи шифокорларнинг бутун диққат-эътибори минбарга чиқиб гапираётган баланд бўйли, сочларига оқ оралаган ҳарбий кишида. У Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, тиббиёт фанлари доктори, профессор, истеъфодаги тиббий хизмат майори Саидазим Аъзамхўжаев билан анъанавий учрашув бўлажагини маълум қилди. Нотиқ халоскор олим ҳақида ҳарбийларга хос салобат, кўтаринки руҳ билан сўз бошлади

— Профессор Саидазим Аъзамовични фақат республикамизда эмас, балки собиқ Иттифоқ соғлиқни сақлаш муассасаларида ҳам камтарин инсон, забардаст олим, ажойиб мураббий, моҳир ташкилотчи сифатида яхши танишади. У соғлиқни муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлаш, санитария маданиятини янада ошириш, айниқса ҳарбий-ватанпарварлик, одоб-ахлоқ мавзуидаги ажойиб, сермазмун суҳбатлари билан ўз ҳамкасблари, кенг жамоатчилик, хусусан ёшлар ўртасида алоҳида эътибор қозонган. Унинг ўзи фаол иштирок этган Улуғ Ватан уруши билан боғлиқ хотиралари алоҳида диққатга сазовордир. Унинг кўксини безаб турган иккинчи даражали Ватан уруши, Қизил Юлдуз ҳамда 2 та «Ҳурмат Белгиси» орденлари, қатор-қатор медаллар, «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган шифокор» фахрий нишони Саидазим Аъзамхўжаевга ҳукуматимиз, халқимиз кўрсатган ҳурмат ва эҳтиром рамзидир. Келинг дўстлар, суҳбатимизни Саидазим аканинг ўзлари давом эттирсалар. Бизга урушда бошларидан кечирган унутилмас воқеалардан сўзлаб берсалар...

Ғалабанинг 50 йиллиги олдидан

ЎТ БЎЛИБ ТУҒИЛГАН

Йиғилганларнинг қарсаклари остида собиқ жангчи аста ўрнидан туриб одамлар билан тўлган залга қаради. Табиийки, у қаттиқ ҳаяжонланар эди. Очиғи, гапни нимадан бошлашни билмай бироз қийналарди. Қизиқ, қанча-қанча катта йиғин, анжуманларда доимо дадил сўзлайдиган бу киши ҳозир ўзини бир лаҳза йўқотиб қўяй деди. У вазминлик билан ўтирганларга кўз қирини ташлаб, секин гап бошлади:

— Аввало мен билан учрашувга йиғилганингиз учун катта раҳмат! Мен бундай учрашувларга доим қаттиқ ҳаяжон, ўзгача бир руҳий ҳолат билан келаман. Нима дейишим мумкин? Уруш воқеаларини эслаш ҳар доим киши хаёлини узоқ-узоқларга олиб қочади. Кўнгилда доим аллақандай ғашлик, нохуш кайфият туғдиради. Беихтиёр вужудингда чумоли ўрмалаб юргандек бўлади. Шунинг учун урушнинг номи ҳам, ўзи ҳам ўчсин деймиз. Баъзан у келтирган кулфатларни эсламасликка, ўйламасликка ҳар қанча ҳаракат қилсанг ҳам барибир нонложсан, ожизлик қиласан. Ҳеч бўлмаганда бу фалокат тушингга кириб, уйқунгни қочиради-да. Сабаби шундаки, миллионлаб беозор одамларнинг тақдири кишини чуқур ўйлашга мажбур қилади. Эртаю кеч ёшу кексаларимизнинг эски яраси янгиланмаса, осмонимиз ҳамиша тиниқ ва мусаффо бўлиб турса, Ер юзидаги ҳамма соф инсонлар фақат тинч ижодий меҳнат, яратиш завқ-шавқи билан тўлиб-тошса, банд бўлса деб астойдил ният қиласан. Бунга албатта ҳамма ўз ҳиссасини қўшиши, унга эришиш учун тинмай курашиши керак. Бу борада олиб борилаётган барча чора-тадбирлар ҳар қанча таҳсинга сазовордир, албатта. Мен 1941 йили, 22 ёшимда Тошкент тиббиёт институтини эндигина битирганимда тўсатдан уруш бошланиб қолди. Ҳамма қатори мен ҳам немис-фашист газандаларига қарши курашга отландим. Совет Иттифоқи Маршали, машҳур саркарда Г. К. Жуков қўмондонлиги остидаги Ғарбий фронтнинг Қизил Байроқ ҳамда Суворов орденли 385-дивизиясига қарашли 948-артиллерия полкида аввал кичик, сўнгра катта шифокор лавозимида Москва бўсағаларидаги жангларда, Подольск, Серпухово, Калуга, Смоленск шаҳарларини озод қилишда иштирок этдим. Айниқса Москва остоналарида бўлган аёвсиз жанглар хотирамда чуқур из қолдирган. Мен Москвадан 40 километрлар наридаги Подольск шаҳрида дастлабки ҳарбий синовдан ўтдим. Кўплар қатори Қизил Юлдуз ордени ва «Москва мудофааси учун» жанговар медали билан тақдирландим. Яна хотирамга ўчмас муҳр бўлиб ўрнашиб қолган воқеалардан бири бўлинмамизнинг Днепр дарёсини кечиб ўтиши билан боғлиқдир. Қаҳратон қиш. Вазият ниҳоятда оғир, вақт жуда зиқ. Қандай бўлмасин дарёнинг нариги соҳилига кечиб ўтиш ҳақида буйруқ берилди. Отишмалар, тўплар наъраси қулоқни қоматга келтирарди. Устимизга дўлдек ўқ ёғилар, дарё суви булоқдек вақир-вуқир қайнарди. Сувга тушиб ёрилган бомбалар зарбидан осмон бўйи кўтарилган қудратли тўлқин йўлидаги ҳамма нарсани аёвсиз ғарқ қилар, қирғоққа улоқтирарди. Мен ҳам олдингилар қатори дарё тўлқини елкасига миниб, нариги соҳилга ўтиб олиш учун жон-жаҳдим билан ҳаракат қилардим. Бунинг учун полк командиримиз полковник М. И. Шлейниковдан гап эшитганим ҳалигача эсимда.

— Сен санитар эмас, полк шифокорисан-ку! Нега ҳаммадан олдинга ўтиб кетдинг? Қайт орқангга!

— Мен фақат олдинда бўлишим керак. Нариги соҳилдаги ярадорларга ёрдам беришим зарур, — дедим йўлимда давом этиб.

Нариги соҳилга чиққанимда ҳақиқатан ҳам қанчадан-қанча ярадорлар менинг ёрдамимга муҳтож эканлигини кўрдим. Буни юрагим аввалдан сезиб, мени тинч қўймаган эди. Тўғриси, ёшликда киши олов бўлар экан, — деди Саидазим Аъзамович гапни бироз ҳазилга буриб.

Бу учрашув, бу суҳбат Саидазим ака билан сўнгги марта эканлигини ўша дамда сезмаган эдим. Бу гаплар энди у кишидан хотира бўлиб қолди. Фақат бугина эмас, Андижон вилояти Хўжаобод туманидаги тиббиёт билим юртига унинг номи берилгани ҳам муҳтарам устознинг барҳаётлигидан нишонадир. Зеро, бу билим маскани унинг ҳаракатлари билан ташкил этилган эди.

Искандар РАҲМОН.

Тиббиёт оламида

ИНСОН ТАНАСИНИНГ ҲИМОЯЧИЛАРИ

Америкалик олимларнинг эпидемиологик тадқиқотлари шуни кўрсатмоқдаки, тановул қилинадиган озиқ-овқатлар сифати билан рак хасталигига чалиниш орасида ўзига хос боғлиқлик бор экан. Масалан, С дармондорисига бой тарвуз, помидор, цитрус мевалари, кўкатларни кўпроқ истеъмол қиладиган инсонлар орасида рак хасталиги билан оғриш танасида мазкур дармондори етишмайдиган кишиларга нисбатан 2—3 карра кам учраши аниқланди. Бундан ташқари ошқозон ости безининг раки, бачадон раки ва кўкрак раки билан оғриш хавфи таркибида С, Е, бета-каротин дармондорилари кўп бўлган овқатларни истеъмол қилувчиларда камайиши исботланди.

Ракнинг пайдо бўлиш-бўлмаслиги дармондориларнинг танадаги ўзаро комбинациясига ҳам боғлиқ. Масалан, А ва Д дармондорилари биргаликда касталик тўқималарининг кўпайишига йўл қўймайди. Аммо тадқиқотчилар эътиборини алоҳида жалб этган нарса К дармондориси бўлди. 45 ёшдан 80 ёшгача бўлган 1500 аёлда ўтказилган тажриба шуни кўрсатадики, улар орасида пешоб орқали танадаги кальций моддасини кўпроқ йўқотадиганлар ҳар куни жуда кичик миқдорда К дармондорисини қабул қилишса, йўқотилган кальцийни 50 фоизга тиклашар экан. Ваҳоланки, танада бу модданинг етишмаслиги ҳазил гап эмас, унинг оқибатида инсон суяклари катта хавф остида қолиши мумкин.

Сут ва балиқ таркибида кўп бўлган Д дармондориси тиш ва суякларни мустаҳкамлайди. Янги илмий изланишлар мазкур дармондорининг кўкрак безлари ва тухумдон тўқималаридаги генлар ишини фаоллаштиришини кўрсатади.

Мурод РАҲИМОВ.

* *Тадбиркор бўлсангиз ютқазмайсиз*

ЖАННАТМАКОН БОҒ

АВВАЛИГА бир танишимнинг «Маҳалламизда истиқомат қилувчи Саидбурхон Алихонов деган одамнинг хонадонини бамисоли жаннатмакон боғ дейсиз. У ерда истаган мевали дарахтларнинг соя-салқин ташлаб, кўкка бўй чўзиб турганинию, томорқасига экилган сархил кўкатлар: укроп, кашнич, петрушка, барра пиёз, редиска ҳамда бошқа сабзавот экинларининг кўм-кўк бўлиб униб чиққанини кўриб дилингиз равшан тортади» деган гапларига ишонқирамадим. Сўнгра «минг марта эшитгандан кўра, бир марта кўрган афзал» деган мақолга амал қилиб, Шайхонтоҳур туманидаги Термиз кўчасининг Холиқов бошиберк кўчасида яшовчи ҳамшаҳримиз Саидбурхон Алихоновнинг уйига бордик ва у ерда кўрган-кечирганларимизни қоғозга туширишга аҳд қилдик.

...Дарвозадан ичкарига киришимиз билан гўё боғи эрамга келиб қолгандек ҳис қилдик ўзимизни. Узун ишкомнинг икки четидаги ток новдалари тартиб билан таралган, томорқадаги кўкатларга қўнган шабнам офтоб нурида товланар, салобат тўкиб турган олма, ўрик, гилос, нок, ёнғоқ, шотут дарахтлари кўзни қувонтирарди. Боз устига, хонадон эгасининг гапига қараганда, ҳар йили улардан мўл ҳосил олаётгани: анор, анжир ва ҳурмо дарахтларини айтмайсизми! Ҳовлига экилган ранг-баранг гулларнинг муаттар иси димоғингизни қитиқлайди. Буларнинг ҳаммаси бу ерга биринчи марта қадам ранжида қилган одамга ҳайрат ва ажиб бир ҳис уйғотади.

Ишком остидаги бежиримгина темир каравотда онаси Муҳаррам ая билан боғда қилинажак ишлар хусусида суҳбатлашиб ўтирган Саидбурхон менга пешвоз чиқди.

— Келинг, меҳмон, хуш кўрдик, — дея қўлини кўксига қўйиб тавозе билан салом берди. — Қани, юқорига чиқинг.

— Эсон-омон юрибсизми, болам, — деди мен билан ҳол-аҳвол сўрашиб чеҳрасидан нур ёғилиб турган нуроний онахон. — Боғимизга ҳайрат билан боқиб турганингизни уйимизга кириб келганингиздаёқ сезгандим. Буларнинг ҳаммасини умр йўлдошим, раҳматли Саидмухтор ака яратиб кетган. Мана энди бу жойлар ўғлимга ота мерос бўлиб қолди. Муболаға эмасу, лекин ҳақ гапни айтаман: Саидбурхон падари бузрукВори каби она заминга меҳр қўйганлардан. Бўш қолди дегунча томорқага қарайди, мевали дарахтларни каллаклайди, токларни кўмиб очади, кераксиз новдаларини кесади, иссиқхонада гул ўстириш билан машғул бўлади. Уйимиз орқасида жарлик ёнида баланд-пастқам ерлар бор. Шу жойларни ўзлаштириб обод қилди: экинлар экди, мевали дарахтлар ўстирди. Хуллас, ана шу ташландиқ ерларда ажойиб боғ барпо қилдики, унга қўни-қўшниларимизнинг ҳам, қавм - қариндошларимизнинг ҳам ҳаваси келади.

— Онамиз бироз ошириб юбордилар шекилли, —деди мийиғида кулиб «Ёдгорликлар» фабрикаси бош директорининг ўринбосари Саидбурхон Алихонов. — Мен отамнинг ишини давом эттиряпман, холос. Эсимни танибманки, дадамнинг қўлларидан ҳеч кетмон тушмасди. Улар «Ҳар бир инсон дарахт экиб, боғ яратиб, ўзидан яхши ном қолдириши керак» дер эдилар доимо. Мана шу ҳовлида кўриб турган мевали дарахтларнинг ҳаммасини дадамнинг ўзлари экканлар. Улардан ҳар йили мўл ҳосил оламиз. Ўзимиздан ортганини қўни-қўшниларга тарқатамиз, баъзан бозорга олиб чиқиб сотамиз. Шу ўринда бир гапни айтмоқчиман. Баъзи текинхўр, «берсанг еяман, бермасанг ўламан» қабилида иш тутадиган ғанимлар томорқасида етиштирган экинлардан олган ҳосилни ҳамда мева-чеваларини сотиб катта даромад кўряпти, деб гап-сўзлар тарқатишади. Хўш, бунинг нимаси ёмон? Бинобарин, ўз пешона тери билан етиштирган сабзавот маҳсулотларининг ва меваларнинг рўзғоридан ортганини сотиб даромад қилиш ҳар кимнинг ўз иши. Зеро, баракали меҳнат қилиб, яхши яшашни ҳам билиш керак. «Олма пиш, оғзимга туш» деб қўл қовуштириб ўтирган билан иш битмайди. Ҳаммаси инсоннинг саъй-ҳаракатига, меҳнатсеварлигига боғлиқ. Менга раҳматли дадамнинг шу хислатлари жо бўлганлигидан бир умр миннатдорман. Тўғри, томорқадаги ва боғдаги ишларни бажаришга бир ўзим улгуролмайман, албатта. Бунда турмуш ўртоғим Жамилахон ва фарзандларим менга яқиндан ёрдам беришади. Ҳа, дарвоқе, иссиқхонамиздан йил бўйи ҳосил оламиз. У ерда турли сабзавот экинларидан ташқари гуллар ҳам ўстирамиз. Истасангиз, кириб кўришингиз мумкин.

Иссиқхонага кириб Саидбурхоннинг меҳнатсеварлигига ва уддабуронлигига яна бир бор тан бериб, унга бўлган ҳурматим янада ошди. Помидор кўчатлари, кўкатлар гуркираб ўсиб ётибди, барқ уриб очилган алвон ранг лолалар эса полиэтилен плёнка устидан тушиб турган қуёш нурида ял-ял товланади. Гўё эртаклардаги гўзал боғда сайр қилиб юргандек ҳис қиласиз ўзингизни...

— Бу гулларни сотасизми? — дедим кутилмаганда ҳамроҳимга.

— Мени гулфуруш деб ўйламанг, — деди анча жиддийлашиб Саидбурхон. — Асосан инсонларга завқ-шавқ бағишласин, уларнинг кайфиятини кўтариб турсин деган мақсадда экканман уларни. Зотан, гулни поклик, гўзаллик ва эзгулик рамзи деб бежиз айтишмайди. Фарзандларимга ҳам шу туйғуни сингдиришга ҳаракат қиляпман. Боз устига, бешта фарзандимнинг тўрттаси қиз. Улар том маънода гул шайдоларидир. Гулзорни ўзлари парвариш қилишади. Байрамларда дугоналарига, қўни-қўшниларга гул ҳадя қилиб, ҳамманинг кўнглини овлашади. Бир сўз билан айтганда, ҳаётимиз мазмунли ва файзли кечмоқда.

Ҳа, Саидбурхон гапнинг индаллосини айтди. Кимки меҳнатсевар бўлиб, эзгуликка ва гўзалликка интилиб яшаса, ўшанинг турмуши гаштли ва лаззатли бўлади. Шунинг учун ҳам ҳовлимизга, уйимиз атрофига ҳеч бўлмаганда бир туп дарахт кўчати ўтқазиб, марҳум Саидмухтор ота сингари ўзимиздан яхши ном қолдирайлик.

Исмоил ЗОИРОВ.

* *Кўп қаватли уйларда*

БАРАКАЛЛА, СЕБЗОРЛИКЛАР!

— ҲОРМАНГ қўшни, ҳашар экан-да?

— Саломат бўлинг. Шу ерга ишлов бериб, кўкатлар сепиб қўймоқчиман. Ҳадемай етилиб қолади. Ўзингиздан сўрасак?

— Мен ҳам баҳор ташвишидаман. Мўъжазгина томорқамиздаги дарахтларнинг шохларини бироз тартибга келтириб, уларнинг остини юмшатмоқчи бўлиб турибман. Помидор, болғар қалампирлари экиш учун эгат олиб қўяман.

Бу суҳбат пойтахтимизнинг Себзор даҳасидаги 1-кўп қаватли уйнинг 82 ва 95-хонадонларида яшовчи Ҳакимжон Ҳокимов ҳамда Қаҳрамон Турсунбоевлар ўртасида бўлиб ўтди. Ўлкамизга соғиниб ва интиқиб кутилган баҳор, Наврўз айёми кириб келиши билан она табиат жонланди, ҳамма ҳаракатга тушиб қолди. Ана шундай дамларда шаҳримиз кўчаларига ўзига хос файз киради. Кўп қаватли уйлар ёнидан ўтганингизда ҳам бундай ҳолатни яққол сезасиз. Шу кунларда хонадон аъзолари, қўни-қўшнилар баҳамжиҳатликда теварак-атрофни ободонлаштириш, мевали дарахтлар ва яшил деворларга шакл беришаётганининг гувоҳи бўлишингиз мумкин.

— Сиз кўриб турган шу майдончага ўтган йили помидор, болғар қалампири, бақлажон кўчатларини ўтказган эдик. Яхши парвариш қилганимиз учун ҳосил чакки бўлмади. Ёз бўйи оиламиз билан тўйиб истеъмол қилдик. Анжир ва узумнинг ҳосили ҳам ҳар йилгидан мўл бўлди. Оғизлари тегсин, деб, қўни-қўшниларга ҳам улашдик, — деди ўғилларининг дарахтларга шакл беришини кузатиб турган, 2-уйнинг 2-хонадонида яшовчи онахон Назминиса ая Иноятова.

— Қаранг, баҳор фасли қандай гўзал, нафосатли. Ҳадемай, томорқамиздаги ўрик, гилос дарахтлари қийғос гуллаб, атрофга муаттар ҳид таратади. Шундай дамларда кўп қаватли уйларда яшаётганингни ҳам унутасан киши.

Шуни айтиб ўтиш кераки, бугунги кунда кўп қаватли уйларда истиқомат қилаётганларнинг кўпчилиги илгари маҳаллаларда яшашган. Ўз қўллари билан ер юмшатиб, экин экиб, ҳосил йиғиштириб олган миришкорлардир. Улар кўп қаватли уйларда ҳам тиниб-тинчишмаяпти. Уйлар атрофида озгина бўш ер бўлса дарҳол ишлов бериб, яшнатиб қўйишаётир. Себзорликлар ана шундай яшашмоқда.

1-уйнинг 3-қаватида яшовчи Манзура ая Акрамова яратган мўъжизани қаранг. У киши фарзандларига айвонга махсус мослама ишлатиб, гуллар, райҳон, кўкатлар, ўсмалар етиштиряпти.

— Бир боғ кўкатни ўз қўлинг билан етиштириб, овқатга тўғраб еганингга нима етсин, — деди кулимсираб Манзура опа, — шу уйга кўчиб келганимизга 10 йил бўлиб қолди. Ҳар йили укроп, кашнич, селдер, петрушка каби резаворларни бозордан сотиб олмаймиз. Бундай қулайликдан кўп қаватли уйларда яшовчи ҳар бир оила фойдаланиши мумкин.

Дилдора ОРИПОВА.

Томорқада қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳар бир кишидан ўзига хос тажриба талаб этади. Буни яхши ҳис қилган Акмал Икромов туманидаги 81-ўрта мактабнинг биология ўқитувчиси Мунира Исамуҳамедова ўқувчиларга болаликдан меҳнат кўникмаларини сингдириш учун бор маҳоратини ишга солаётир. Айни пайтда билим даргоҳининг тажриба участкасида турли хил экинлар, шунингдек гулларни парвариш қилиш ўргатилмоқда.

СУРАТДА: М. Исамуҳамедова (чапда) ўқувчилар билан машғулот пайтида.

Холмат Мирзакаримов олган сурат.

* *Мутахассис фикри*

ЎСИМЛИКНИНГ ФОЙДАЛИ ТАОМИ

КУКЛАМГИ экин экиш авжига чиққан ҳозирги паллада ерни ўғитлаш ишларига ҳам жиддий эътибор берилаётир. Аммо бу юмушнинг ҳам ўзига хос нозик томонлари бор. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига қарашли «Биолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг илмий котиби Дилбар Мусаева шундай маслаҳат беради:

— Бугунги кунда қишлоқ хўжалиги, шунингдек томорқа майдонларида аммиак селитраси ва фосфор ўғитидан фойдаланилмоқда. Аслида улар ўсимлик ғунчалаганида сепилади, аммо чопиқ олдидан берилса ҳам зарари йўқ. Минерал ўғитларнинг инсон саломатлигига зиён етказиши барчага маълум. Ҳақиқатан ҳам таркибида бундай ўғитлар бўлган сабзавот ва полиз маҳсулотларини истеъмол қилганлар хасталикларга чалинишади. Аммо уни етиштирган ҳам зиён кўрмай қолмайди, териб олган ҳосили узоқ турмай тезда ириб кетади.

— Табиий ўғитлар хусусида нима дея оласиз?

— Албатта ер қувватини оширишда табиий ўғит, яъни гўнгдан яхшиси йўқ. Айниқса, унинг чиритилгани ўсимлик учун энг фойдали озуқадир. Айримлар уй паррандаларининг гўнгини ерга бериб бўлмайди, ўсимликни куйдириб юборади дейишади. Бу гап маълум маънода тўғри. Аммо табиий гўнгнинг бундай турини обдон чиритиб, агар чirimаган бўлса оз миқдорда беришнинг зиёни йўқ. Аслида табиатнинг ўзи ҳам ўғит тайёрлаб беради. Кузги хазонлар, полиз экинларининг поялари ҳам чириган ҳолда ўсимликлар учун яхши озуқа саналади. Чет мамлакатларда маиший турмуш чиқиндиларини қайта ишлаб, қишлоқ хўжалиги учун табиий ўғит тайёрлашади.

Маҳкам РАҲМАТОВ
ёзиб олди.

⊙ Боғдорчиликка қизиқувчи кишилар томорқа, ҳовли ёки боғ ҳовли шароитида зараркунанда ҳашаротларга қарши кураш олиб боришда ишлатиладиган қуйидаги қайнатма дорилардан фойдаланишлари керак.

* *Маслаҳатларимиз*

ЗАРАРКУНАНДАЛАРГА ҚАРШИ ҚАЙНАТМАЛАР

СУТЛАМА. Кўп йиллик, таъми йўқ ўсимлик. У харобазорларда, ариқ бўйларида ўсиб, ўзидан сутсимон суюқлик ажратади. Унинг барги ва поясидан 4 килограммгача олиб сувда икки-уч соат қайнатилади. Кейин тупи сиқиб, суви сузиб олинади. Сўнг қайнатма ўн литр сувга аралаштирилиб, ўсимлик шох-шаббаларига махсус пуркагич билан пуркалади.

АЧЧИҚ ҚАЛАМПИРДАН тайёрланган қайнатма ўсимлик бити, ўргимчаккана, шиллиққурт, капалакка қарши ишлатилади. Қайнатмани тайёрлаш учун бир килограмм қалампирни икки бўлакдан қилиб тўғраб чиқилади ҳамда ўн литр сувда бир соат қайнатилади. Сўнг уни икки кеча-кундуз тинитиб, қалампир эзилади ва суви сиқилиб олиниб, шиша идишларга қуйилади. Тайёр дори оғзи беркитиладиган идишга солиниб, қоронғи жойда сақланади. Уни ишлатишда олдин ярим литр қайнатмага ўн литр сув аралаштириш лозим.

АЧЧИҚ ЭРМОН қайнатмаси капалак қуртининг ҳамма турларига қарши курашда кучли воситадир. Бу қайнатма зараркунандаларнинг кўпайиши даврида пуркалади. Уни тайёрлаш учун яхши қуритилган бир килограмм аччиқ эрмонни ўн беш минут қайнатилади. Сиқиб суви сузиб олингач, ўн литрча сув қўшилади.

САРИМСОҚ ДАМЛАМАСИ ўргимчаккана, ўсимлик бити ва занг касаллигига қарши курашда фойдали. Уни тайёрлаш учун ярим килограмм саримсоқ пиёзини қирғичдан ўтказиб, уч литр сув қўшиладида, беш кун тиндириб қўйилади. Кейин сузиб олиниб, берк идишда қоронғи жойда сақланади. Уни ишлатишдан олдин олтмиш грамм дамламага ўн литр сув ва қирқ грамм кир совун қўшилади.

Бу қайнатмаларни икки-уч марта, баъзан беш мартагача пуркаш зарур. Зараркунандаларни бутунлай йўқотишда яхши натижа беради. Дорилар билан эрта тонгда ёки кечқурун ишлов берган маъқул. Чунки қайнатма ва димламалар қуёш нури таъсирида ўз кучини йўқотади.

В. МАЖИДОВ,
биология ўқитувчиси.

* *«02» хабар беради*

ЖИНОЯТ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАЙДИ

3—10 апрель кунлари Тошкент шаҳрида 276 жиноят ва маъмурий ҳуқуқбузарликлар содир қилинганлиги қайд этилди. Ушбу жиноятларнинг 228 таси иссиғида ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари томонидан фош этилди.

● 3 апрель куни соат 21 дан 30 дақиқа ўтганида Мирзо Улуғбек тумани ички ишлар бошқармаси навбатчисига Қодиров кўчаси, 18-уйда Х. Г. қорнидан пичоқлангани ҳақида хабар қилишди. Жиноят жойига етиб келган милиция ходимлари жабрланувчига укаси, 1966 йилда туғилган С. мастлик орқасида, гаплари бир-бирларига тўғри келмай қолиб, пичоқ урганлигини аниқлашди. Ноқобил ука ҳибсга олинди.

● 3 апрель куни ҳеч қаерда ишламайдиган Т. С. Чилонзор даҳасида истиқомат қилувчи В. Карповадан уй сотиб олишга ёрдам бериш ваъдаси билан 6 миллион сўм-купон пулини олиб жуфтакни ростлаб қолади. Акмал Икромов тумани ички ишлар бўлими ходимларининг саъй-ҳаракатлари натижасида фирибгар қўлга олинди. Ҳозир дастлабки тергов ишлари кетмоқда.

● 4 апрель куни Юнусобод даҳасидаги кўп қаватли уйлардан бирининг йўлагига ўрнатилган электр ҳисоблагичлар ўғирлангани ҳақида туман ички ишлар бошқармасига хабар берилган эди. Кўрилган тадбирлар натижасида ўғри ушланди. Маълум бўлишича, ўғри 1956 йилда туғилган Р. Х. бўлиб илгари ҳам ўғрилик қилгани учун қамоқ жазосини ўтаб келган экан.

● Шу куни эрталаб соат 7 ларда Жанубий темир йўл вокзали билан туташувчи Умаров кўчасида 7 нафар номаълум кишилар шаҳримизга Андижон вилоятидан келган М. Р. исмли фуқаронинг 200 минг сўм пулини қўрқитиш ва зўравонлик билан олиб қўйганликлари ҳақида Яккасарой тумани ички ишлар бўлимига хабар қилишди. Навбатчилик қисми хабарини эшитган шаҳар марказлаштирилган қўриқлаш хизмати ходимлари Раззоқов, Ражапов ва Дунановинларнинг тезлик билан қилган ҳаракатлари натижасида талончилардан бири — 1967 йилда Бухоро вилоятида туғилган К. Б. қўлга олинди. Қолган жиноятчиларни ушлаш тадбирлари кўрилди.

● 4 апрель куни соат 18 дан 24 дақиқа ўтганида номаълум ҳайдовчи Чилонзор туманининг Тахтагул кўчасидаги 314-уй қаршисида 1959 йилда туғилган В. Д. исмли фуқарони босиб жабрланувчига ёрдам бермай изни йўқотиш мақсадида қочиб кетган эди. Бечора жабрдийда касалхонага ҳам етиб бормасдан жароҳатининг оғирлиги сабабли ҳаётдан кўз юмди. Тошкент шаҳар Давлат автомобиль назорати бошқармаси қидирув бўлинмаси ходимларининг ўз вақтида амалга оширган чора-тадбирлари натижасида қочоқ қотил топилди. У 1965 йилда туғилган Х. Ф. бўлиб, «АБМ» фирмаси устаси экан. Ачинарли томони шундаки, агар ҳайдовчи ўз вақтида жабрланувчига тиббий ёрдам кўрсатганида айби енгиллашиб, бир кишининг оламдан кўз юмишига сабабчи бўлмас эди.

● 6 апрель куни соат 20 ларда В. П. Чкалов номли Тошкент авиасозлик ишлаб чиқариш бирлашмаси касалхонасига кўкрак қисмидан ўқ отар қуролидан жароҳат етказилиб, Чирчиқ дарёсига чўктириб юборилган 1964 йилда туғилган И. нинг мурдаси келтирилди. Бундан хабар топган Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси жиноят-қидирув бошқармаси ходимлари ва туман ички ишлар бўлими жиноят-қидирув хизмати ходимларининг тадбиркорликлари билан тез орада қотил аниқланиб қўлга олинди. Дастлабки тергов маълумотларига қараганда қотил 2-такси саройи ҳайдовчиси М. О. бўлиб, келишмовчиликлар сабабли ўч олиш мақсадида 16 калибрли ов милтиғи билан И. ни отиб ўлдириб, изни йўқотиш мақсадида уни Чирчиқ дарёсига чўктириб юборган экан. Қотилнинг ов милтиғи ашёвий далил сифатида олиб қўйилди.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг матбуот хизмати.

Бош муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЯККАСАРОЙ»
АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ
ОЧИҚ ТИПДАГИ АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИГА АЙЛАНТИРИЛДИ.
Шу муносабат билан
1994 ЙИЛ 1 ИЮЛГАЧА
Акцияларга очиқ обуна
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИНИНГ УСТАВ ФОНДИ 2.037.109.100 СЎМ-КУПОННИ ТАШКИЛ ҚИЛАДИ.

Битта акциянинг номинал баҳоси 100.000 СЎМ-КУПОН.

Обуна қуйидаги манзилларда ўтказилади:

— Қорақум кўчаси, 3-тор кўча, 18-уй — ЯККАСАРОЙ АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ;
— Бобур кўчаси, 11-уй—3-ДЎКОН;
— Сапёрлар кўчаси, 6-уй — 4-ДЎКОН;
— Усмон Носир кўчаси, 11-уй — 24-ДЎКОН;
— Қушбеги кўчаси, 11-уй — 33-ДЎКОН;
— Усмон Носир кўчаси, 36-уй — 35-ДЎКОН.

АКЦИЯЛАРНИ БАРЧА ЮРИДИК ВА ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР, ЖУМЛАДАН, ЧЕТ ЭЛЛИКЛАР ҲАМ НАҚД ПУЛГА ВА ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН ХАРИД ҚИЛИШЛАРИ МУМКИН.

ЙИЛ ЯКУНИ БЎЙИЧА ДИВИДЕНДЛАР 100 ФОИЗНИ ТАШКИЛ ҚИЛАДИ.

ISC
ИНВЕСТИЦИОННАЯ КОМПАНИЯ
ИНВЕСТИЦИЯ КОМПАНИЯСИ
ISC ИНВЕСТИЦИЯ КОМПАНИЯСИ
ЎЗБЕКИСТОНДА БИРИНЧИ МАРТА ОМОНАТЛАРИНГИЗНИ
УЧ ЙИЛДА 15-30 БАРАВАР ОШИРИШ УЧУН
ИМКОНИЯТЛАР ЯРАТИБ БЕРАДИ
ISC – биринчи талаб бўйича 24 соат ичида омонатларингизни ҳисоблаб, қайтариб бериш кафолатидир
БИЗ БИЛАН КЕЛАЖАККА ҚАДАМ ТАШЛАНГИЗ
Сизни қуйидаги манзилгоҳ бўйича агентликларда кутамиз:
Матбуотчилар (собиқ Ленинградская) кўч.,32
«Шарқ» кафеси ёнида
Анхор бўйи 8, Урда бекати, шаҳар ОВИРи ёнида
115-алоқа бўлими, Чилонзор савдо маркази ёнида
Тошкент Бошпочтамти;
тел.:32-56-92; 41-20-24
Омонатни қўйиш энг оз миқдори –5000 сўм.
Шартнома тузиш учун ёнингизда паспорт бўлиши шарт.

19 АПРЕЛДАН
ЖАҲОН ИҚТИСОДИ ВА ДИПЛОМАТИЯ УНИВЕРСИТЕТИ

Ўзбек ва чет тиллари бўйича ўз билимларини синаб кўрмоқчи бўлган шахс ҳамда мамлакатимиз олий ўқув юртларига ўқишга кириш ниятидаги йигит-қизларни
Университет қошида очилган
КОМПЬЮТЕР ВОСИТАСИДА
ПУЛЛИК ТЕСТ ЎТКАЗИШ МАРКАЗИГА
ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

Мурожаат учун манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, Буюк Ипак йўли кўчаси, 54-уй, тест маркази.
Телефон: 67-83-05.

ХУСУСИЙ ЭЪЛОНЛАР

1кг шакардан 70 та «ширин пахта» ишлаб чиқарадиган қурилма сотаман. Тел: 72-87-84.

* * *

7 та нарсаси бор ётоқхона жиҳози сотилади (қоғози очилмаган). Тел: 97-32-44.

* * *

Узоқдан келганлар учун кв-рамни ётоқхона сифатида фойдаланиш учун бераман. Тел 97-32-44.

* * *

Темир эшик ясаб бераман. Тел: 72-06-87.

* * *

Солдатскоедаги (Энгельс номли жамоа хўжалиги) 10 сотих участка сотилади. Самарская, 5-уй. Тел: 54-22-19.

Тошкент давлат университети геология-жуғрофия факультети жамоаси доцент Т. Расуловга падари бузрукВори
Ҳуснитдин ИСМАИЛОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзэлектркабелшартномасавдо» фирма маъмурияти, Касаба уюшма қўмитаси шу фирманинг бош муҳандиси Х. С. Алимуҳамедовага отаси
Содиқ ота АЛИМУҲАМЕДОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича~ 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.